

Berättelse

om hvad i rikets styrelse sedan sista riksdags sammanträde sig tilldragit;

gifven Stockholms slott å rikssalen den 17 Januari 1901.

Hans Maj:t Konungen har på gemensam framställning af Tysklands, Englands och Förenta Staternas regeringar förklarat Sig vilja antaga det Honom erbjudna uppdraget att vara skiljedomare i fråga om skadeersättningsanspråk, som uppstått till följd af militäriska aktioner, som egt rum å Samoaöarne.

Skiljedom i
anledning af
oroligheterna
å Samoaöarne
1899.

Den 8 Augusti 1900 hafva för de Förenade Rikenas del följande vid den internationella fredskonferensen i Haag den 29 Juli 1899 undertecknade konventioner och deklarationer blifvit ratificerade, nemligen:

Ratifikation
af de å freds-
konferensen i
Haag fattade
beslut.

- 1) konvention för biläggande på fredlig väg af mellanfolkliga tvister;
- 2) konvention angående tillämpning på sjökrig af principerna i konventionen i Genève af den 22 Augusti 1864;
- 3) deklaration rörande förbud mot att kasta projektiler och sprängämnen från ballonger o. s. v.;
- 4) deklaration rörande förbud mot användande af projektiler, hvilkas enda ändamål är att sprida qväfvande eller dödliga gaser; samt
- 5) deklaration rörande förbud mot användande af kulor, som med lätthet i människokroppen utvidgas eller tillplattas.

Sedan ratifikationerna blifvit utväxlade i Haag den 4 September, har Kongl. Maj:t under den 17 November utsett tvenne ledamöter i den permanenta skiljedomstolen.

Under den 29 Oktober har Kongl. Maj:t förklarat, att den i Wien den 17 Juli 1885 afslutade vänskaps-, handels- och sjöfartstraktaten mellan Sverige och Norge samt Argentinska republiken bör i vanlig ordning offentliggöras utan hinder deraf, att en den 14 Januari 1896 undertecknad deklaration — hvilken innehåller tolkning af vissa punkter i hufvudtraktaten — icke ännu vunnit den argentinska deputeradekammarrens godkännande.

Handels- och
sjöfartstraktat
med Argentinien.

2   *Berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista riksdags sammanträde sig tilldragit.*

Accession till Den 9 December har i Rom undertecknats en accessionsakt angående den internationella sundhetskonventionen i Venedig. Sveriges anslutning: till konventionen i Venedig den 19 Mars 1897 angående åtgärder till förekommande af pestens inträngande och spridning i Europa, med tillhörande helsovårdsreglemente, till den i Rom den 24 Januari 1900 af signatärmagterna undertecknade deklaration, äfvensom till de i protokollet den 31 Oktober 1899 öfver ratifikationernas deponerande intagna förklaringar.

Deklaration angående tolkningen af art. 4 i den mellan de Förenade Rikena och Spanien den 15 Mars 1883 afslutade sjöfartstraktat. Den 13 Juli 1900 undertecknades och utvexlades i Madrid en deklaration angående tolkningen af art. 4 i den mellan de Förenade Rikena och Spanien den 15 Mars 1883 afslutade sjöfartstraktat.

Internationel konvention angående revision af gällande internationella bestämmelser rörande handeln med spirituösa drycker i Afrika. Efter att i Bryssel den 8 Juni 1899 afslutits en internationel konvention angående revision af de i art. 92 af den vid internationella konferensen i Bryssel den 2 Juli 1890 antagna hufvudakt stadgade föreskrifter rörande handeln med spirituösa drycker i Afrika, har förstnämnda konvention den 28 Februari blifvit för de Förenade Rikenas del ratificerad och protokoll angående ratifikationernas utvexling den 8 Juni blifvit i Bryssel undertecknad.

Underhandlingar hafva egt rum med Spanska och Förenta Staternas regeringar angående afslutande af konventioner till skyddande af den litterära eganderätten. Underhandlingar hafva egt rum med Spanska och Förenta Staternas regeringar angående afslutande af konventioner till skyddande af den litterära eganderätten.

Skydd för varumärken i Ryssland. Underhandlingar hafva återupptagits med Kejsarl. ryska regeringen angående undertecknandet af en deklaration rörande ömsesidigt skydd för varumärken i Sverige och Ryssland.

Kostnadsfritt utfärdande af ursprungsbevis. Franska regeringen har öppnat underhandlingar angående afslutandet af aftal rörande skyldighet för konsul att kostnadsfritt utfärda ursprungsbevis.

Aftal angående ömsesidig tullfrihet för konsulat-requisita. Med åtskilliga främmande regeringar hafva underhandlingar varit förda angående ömsesidig tullfrihet för konsulat-requisita och hafva aftal derom träffats med Ryssland, Frankrike och Italien.

Inköp af beskickningshus i Paris. Sedan Riksdagen i hufvudsak bifallit Kongl. Maj:ts proposition angående inköp för svenska statens räkning af beskickningshus i Paris, har fastigheten N:o 58 Avenue Marceau den 15 Oktober tagits i besittning för statens räkning.

Internationella kongresser. De Förenade Rikena hafva genom ombud deltagit i följande internationella kongresser och konferenser, nemligen:

1) den tredje internationella privaträttskonferensen i Haag, på hvilken ombuden jemte ombud för Tyska riket, Österrike, Ungern, Belgien, Danmark, Spanien, Frankrike, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Portugal, Rumänien, Ryssland samt Schweiz undertecknat ett slutprotokoll innehållande förslag till fyra särskilda konventioner för reglerandet af konflikter mellan de olika ländernas lagstiftning rörande:

- I. Äktenskap;
  - II. Äktenskapsskilnad och skilnad till säng och säte;
  - III. Förmynderskap för minderårige;
  - IV. Arf, testamente och gåfvor «mortis causa»;
- hvarjemte önsknings uttalats med afseende å ett framtida ordnande jemväl af vissa andra internationella rättsförhållanden;
- 2) den 10:de internationella kongressen för helsovård och demografi i Paris;
  - 3) den 3:dje internationella kongressen i Neapel för bekämpandet af tuberkulosen såsom folksjukdom;
  - 4) konferensen i Bryssel angående vissa frågor rörande revisionen af konventionen den 20 Mars 1883 angående skydd för den industriella eganderätten; samt
  - 5) den sjette internationella fängvårdskongressen i Bryssel.

Dessutom har Kongl. Maj:t sändt ombud till följande i sammanhang med Kongresser vid
verldsutställningen i Paris hållna internationella kongresser, nemligen: verldsutställningen i Paris.

- kongresserna för fattigvård och privat välgörenhet;
- för diplomatisk historieforskning;
- för frågor rörande den högre undervisningen;
- för frågor rörande folkskoleundervisning;
- för frågor rörande den tekniska undervisningen;
- för fysik;
- för tillämpad kemi;
- för arkitektur;
- för stenografi;
- för bibliografi;
- för handel och industri;
- för industriel eganderätt;
- för skeppsbyggerikonst;
- för social försäkring;
- för frågor rörande olycksfall under arbetet;
- för djurskydd;
- för fysisk uppfostran;
- för frågor rörande spårvägar; samt

en jernvägskongress;

en sjöfartskongress; och
en åkerbrukskongress.

Slutligen har Kongl. Maj:t genom ombud deltagit i den internationella kommissionen i Paris för revision af en af det internationella statistiska institutet utarbetad internationel nomenklatur för dödsorsaker, samt uti de fortsatta öfverläggningarne i London rörande internationel samverkan för utgifvande af en fortlöpande katalog öfver vetenskaplig litteratur.

Berättelse angående rättsväsendet. Berättelse angående rättsväsendet i riket för år 1899 har blifvit afgifven och i vanlig ordning till trycket befordrad.

Utfärdade författningar. Under nedannämnda dagar har Kongl. Maj:t utfärdat följande af Kongl. Maj:t föreslagna och af Riksdagen dels i oförändradt skick, dels med vissa förändringar antagna författningar, nemligen:

1900 den 29 Juni:	lag om ändrad lydelse af 2 § i förordningen den 21 Mars 1884 angående kungörande af tiden för allmänna tingssammanträden i vissa domsagor samt för afslutande af ting;
» » » »	lag, innefattande tillägg till förordningen den 14 April 1866 angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof;
» » » »	lag om ändrad lydelse af 19 kap. 13, 14 och 21 §§ strafflagen;
» » » »	lag angående ändrad lydelse af 3 § i lagen den 10 Juli 1899 om ersättning af allmänna medel i vissa fall för skada, som förorsakats af embets- eller tjänsteman;
» » » »	lag om rätt domstol i vissa mål angående jordegares rätt öfver vattnet å hans grund;
» » » »	lag om ändrad lydelse af 18 kap. 16 § strafflagen;
» » 17 Oktober:	lag om straffregister;
och har Kongl. Maj:t tillika, i den ordning 87 § regeringsformen föreskrifver, med bifall till senaste Riksdags förslag, låtit utfärda:	
1900 den 29 Juni:	lag om ändrad lydelse af 1 § i lagen den 4 Juni 1886 angående ersättning af allmänna medel till vittnen i brottmål;
» » » »	lag angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af prestgård.

Härjemte har Kongl. Maj:t låtit utfärda:

- 1900 den 31 Mars: kungörelse rörande formulär till protokoll vid riksdagsmannaval;
- » » 18 Maj: kungörelse angående särskild fältkrigsrätt för den till militäretablissemmentet i Gefle sammandragna afdelning af krigsmagten;
- » » 22 Juni: kungörelse dels om ändring i vissa delar af nådiga reglementet angående arbetspremier vid de centrala straff- och tvångsarbetsanstalterna i riket den 24 Oktober 1890, dels ock om samma reglementes tillämpning i vissa delar jemväl angående fångars arbetsinkomst vid läns- och kronocellfängelserna;
- » » 17 Oktober: kungörelse om uppgifter till straffregistret och om registrets förande;
- » » » » kungörelse om skyldighet i vissa fall att inhemta utdrag af straffregistret;
- » » » » kungörelse om inskränkning i skyldigheten att lemna statistiska uppgifter angående gröfre brott;
- » » 9 November: kungörelse om ändrad lydelse af § 8 i nådiga instruktionen den 3 Juni 1846 för predikanter vid rikets fängelser och vid kronoarbetskåren.

Såsom förstärkning af Nedre Justitierevisionens arbetskrafter har medgifts anställande af en extra revisionssekreterare äfven under innevarande år.

Tillfällig förstärkning af Nedre Justitierevisionens arbetskrafter.

I den komité, åt hvilken Kongl. Maj:t den 27 Oktober 1899 uppdrog att vidtaga en revision af gällande legostadga och i sammanhang dermed taga i öfvervägande frågan om införande af sådana särskilda bestämmelser, som må finnas erforderliga till beredande af skydd åt i behörig ordning ingångna arbetsaftal, samt att till Kongl. Maj:t inkomma med utlåtande och förslag derutinnan, förordnades dervid till ordförande landshöfdingen R. Dickson samt till ledamöter häradshöfdingen, f. d. assessoren J. H. O. Wold, ledamöterna af Riksdagens första kammare kontraktsprosten L. A. Sjöholm och bruksegaren J. S. F. Stephens samt ledamöterna af Riksdagens andra kammare rådmannen T. Zetterstrand, hemmansegaren O. Persson i Rinkaby och häradsdomaren J. Bromée i Billsta.

Denna komité har under år 1900 sammanträdt dels emellan den 16 Januari och den 24 Februari, dels under Augusti månad, dels ock emellan den 8 Oktober och den 1 November. Dessutom har en underafdelning af komitén sammanträdt emellan den 24 Februari och den 11 April. Komitén har den 31 Oktober

1900 till Kongl. Maj:t öfverlemnadt förslag till lag om tjensteaftal emellan husbönder och tjenare. Förberedande arbeten rörande förslag till bestämmelser om skydd för arbetsaftal hafva utförts af en underafdelning af komitén; och har arbetet med sistberörda förslag vid senaste års slut så långt fortskridit, att en relativt mindre del af innevarande år antages behöfva åtgå för dess fullbordande.

Komité för utarbetande af förslag till ändring i vissa delar af gällande strafflagstiftning.

Kongl. Maj:t har den 25 Maj 1900 uppdragit åt en komité dels att upprätta förslag om skärpning af förvandlingsstraffen och de på kort tid omedelbart ådömda frihetsstraffen samt om vilkorlig frigifning dels ock att i sammanhang härmed vidare utreda frågan om införande af varning eller vilkorlig dom samt utarbete de författningsförslag, hvartill denna utredning kunde gifva anledning, och till ordförande i denna komité förordnat presidenten J. E. Elliot samt till ledamöter byråchefen V. Almquist, assessoren E. Gullstrand, rådmannen E. F. M. Hallberg, häradshöfdingen, f. d. assessoren L. H. Montelius och landssekreteraren J. Widén, af hvilka assessoren Gullstrand tillika bestrider sekreteraregöromålen.

Sedan assessoren Gullstrand, efter anmodan af komiténs ordförande, under tiden från och med den 21 Juni till och med Augusti månads utgång varit sysselsatt med uppsättande af promemoria angående den viktigaste utländska lagstiftningen i de ämnen, som komme att blifva föremål för komiténs behandling, har komitén varit samlad från och med den 3 September till och med den 26 November.

Under denna tid hafva utarbetats utkast till lagförslag om skärpning af förvandlingsstraffen och de på kort tid omedelbart ådömda frihetsstraffen. Då komitén sistnämnda dag åtskildes, lemnades i uppdrag åt assessoren Gullstrand att, delvis i förening med ordföranden och landssekreteraren Widén, verkställa förarbeten till komiténs blifvande betänkande, i hvad det komme att afse de af komitén redan behandlade frågor.

Statistisk utredning angående valrätten till Riksdagens andra kammare.

Med anledning af Riksdagens derom gjorda framställning har Kongl. Maj:t åt Statistiska Centralbyrån uppdragit att verkställa en statistisk utredning med hänsyn till en ifrågasatt utsträckning af valrätten till Riksdagens andra kammare.

Delning af domsaga.

Sedan Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts framställning, anvisat erforderliga medel för genomförande af delning af Norra Ångermanlands domsaga i två domsagor, har Kongl. Maj:t förordnat, att ifrågavarande domsaga skall från början af innevarande år vara delad i två domsagor, omfattande den ena Nätra och Nordingrå tingslag under benämning Nätra och Nordingrå dom-

saga samt den andra Själevads och Arnäs tingslag med benämning Själevads och Arnäs domsaga.

Kongl. Maj:t har förordnat, dels att Kinnefjerdings, Kinne och Kållands härads domsaga skall utgöra ett tingslag med tingsställe i Lidköping, dels ock att Upsala läns Mellersta domsaga skall indelas i två tingslag sålunda, att Lagunda härads bibehålles såsom eget tingslag med tingsställe i Örsundsbro, och Vaksala, Ulleråkers, Rasbo, Hagunda och Balinge härads förenas till ett tingslag, benämndt Tiunda tingslag, med tingsställe i Upsala.

Förening af tingslag.

Efter vederbörandes förslag har Kongl. Maj:t meddelat föreskrifter angående förändrad organisation af rådstufvurätten i staden Östersund afvensom angående partiel omreglering af rådmännens i städerna Söderhamn och Hernösand löneförmåner, hvarjemte Kongl. Maj:t fastställt lönestater för kronokassören i Eskilstuna och stadsfiskalen i Vesterås.

Organisation af rådstufvurätter och magistrater m. m.

Kongl. Maj:t har förordnat, att vid ransakningar, som vid Gellivare lappmarks tingslags häradsrätt hållas med häktade personer, jemväl af allmän åklagare anhängiggjorda mål rörande öfverträdelse af brännvins- och maltdrycksförordningarna må få handläggas.

Handläggning af vissa mål vid urtima ting i Gellivare lappmarks tingslag.

I enlighet med derom gjord framställning har Kongl. Maj:t förordnat, att vid Göteborgs stads polisverk skall från och med ingången af detta år anställas en polisintendent; i sammanhang hvarmed instruktion för polisintendenten blifvit utfärdad.

Inrättande af en polisintendentsbefattning i Göteborg.

På derom gjord ansökning har Kongl. Maj:t funnit godt i nåder förklara, att Lysekils köping skall vara stad med egen jurisdiktion.

Stadsrättigheter för Lysekil.

Arméns vapenöfningar hafva under år 1900 omfattat:
för stampersonalen:

Arméns vapenöfningar.

vid det icke garnisonerade infanteriet, med nedannämnda undantag: rekrytmöte i 50 dagar i två omgångar, förberedande korpralskola i 50 dagar, korpralskola i 100 dagar, stabsmöte i 6 dagar, officersmöte i 5 dagar och regementsmöte i 22 dagar. I två perioder, hvar och en under omkring ett halft år, hafva anordnats för andra och femte arméfördelningarnas infanterirekrytskolor samt för hithörande trupper och Gotlands infanteriregemente förberedande korpral- och korpralskola;

vid det icke garnisonerade kavalleriet, vid Skånska husar- och dragonregementena samt vid Norrlands dragonregemente: rekryt- och remontmöte i två omgångar med 100 dagar i första och 75 dagar i andra omgången, stabsmöte i 6 dagar, befälsmöte för officerare i 15 dagar och för underofficerare samt korpraler m. fl. i 10 dagar äfvensom regementsmöte i 23 dagar. Vid Skånska husar- och dragonregementena samt vid Norrlands dragonregemente hafva anordnats rekryt- samt korpral- och remontskolor under större delen af året, utom under tiden för regementsmötet;

vid de garnisonerade trupperna, utom Skånska husar- och dragonregementena samt Norrlands dragonregemente: befälsöfningar och regements- (repetitions-) öfningar under tider, motsvarande dem vid de icke garnisonerade trupperna, rekryt- och underbefälsskolor under större delen af året samt detaschementsöfningar med i Stockholm förlagda trupper, hufvudsakligen tillhörande fjärde arméfördelningen;

för beväringen:

möten med 1. klassen, bevärringsrekrytmöte, och med 2. klassen, regementsmöte, i det antal dagar, som omförmåles i värnpliktslagen § 27.

Fälttjenstöfningar i mindre omfattning hafva egt rum dels under regementsmötena med trupper tillhörande tredje, fjärde och femte arméfördelningarna, dels i samband med årets mobiliseringsöfning. Planlagda fälttjenstöfningar i större omfattning med trupper ur första arméfördelningen blefvo inställda på grund af epidemisk sjuklighet bland kavalleriets hästar. Af samma orsak inställdes regementsmötet vid Skånska husarregementet samt förkortades med åtta dagar motsvarande öfningar vid Skånska dragonregementet och Kronprinsens husarregemente.

I den krigsöfning, som af flottan sistlidna höst anordnats vid Karlskrona, har under några dagar Blekinge bataljon deltagit.

För utrönande af härens krigsberedskap har dels mobiliseringsöfning utförts med trupper, tillhörande andra, tredje och sjette arméfördelningarna, i anledning hvaraf motsvarande afkortning egt rum uti dessa truppers vapenöfningar, dels mönstring af hästar och fordon företagits inom skilda delar af landet.

Infanteri-
volontär-
skolor.

Infanterivolontärskolorna å Karlsborg, i Hernösand och i Ronneby började den 22 sistlidne September; vid volontärskolan å Notviken tog ny kurs sin början den 1 påföljande Oktober, allt i öfverensstämmelse med förut tillämpade planer.

Kavalleri-
skolan.

Kavalleriskolan i Stockholm började den 25 sistlidne September.

Fältöfningar hafva under år 1900 varit anordnade för officerare af generalstaben och fortifikationen äfvensom vid första, tredje, femte och sjette arméfördelningarna samt för intendenturkåren. Fältöfningar.

Till infanteriskjutskolan å Rosersberg hafva såsom elever varit beordrade 45 subalternofficerare, deraf 1 från flottan och 1 från Karlskrona artillerikår, hvarjemte i kursen för regementsofficerare deltagit 6 officerare. Skjutskolor.

För fältartilleriet hafva skjutskolor dels för subalternofficerare och dels för äldre officerare varit anordnade å Marma. En för arméns och flottans fästningsartillerikårer gemensam skjutskola har varit sammandragen och under större delen af öfningstiden förlagd till Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning.

Till gymnastiska centralinstitutet hafva såsom elever beordrats: i instruktörskursen 23, i gymnastiklärarekursen 11 och i sjukgymnastiska kursen 6 officerare. Öfriga skolor för utbildning af officerare.

Vid ridskolan å Strömsholm undervisas såsom elever i kavalleriofficerskursen 16 och i lärokursen för stallmästare- och beridareelever 1 officer.

I under år 1900 anordnad ridskolekurs för officerare af infanteriet hafva deltagit 12 officerare.

Vid krigshögskolan utgör elevantalet 32 och vid artilleri- och ingenjörhögskolan 69, deraf 13 från Karlskrona artillerikår.

16 subalternofficerare ur infanteriet och 1 ur fortifikationen hafva under år 1900 vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori genomgått en 3 månaders kurs i tillverkning och besigtning af gevär.

Från krigsskolan hafva under sistlidet år utexaminerats 96 elever, berättigade att föreslås till officerare, och såsom elever dit beordrats 109 sergeanter. Krigsskolan.

16 reservofficersaspiranter hafva under samma år uppfyllt fordringarne för att kunna föreslås till reservunderlöjtnanter. Reserv-officerare.

Kurser hafva varit anordnade i kavalleriets pionier- och telegraftjenst samt för utbildning af hofslagare, sjukvårds- och gevärshandtverkaresoldater. Åtskilliga utbildningskurser.

Under år 1900 har Norrlands dragonregemente börjat förflyttas till Umeå och förläggas uti det för regementet derstädes uppförda etablissement, hvarjemte till Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning förlagts en för Lifregementet till fot och Södermanlands regemente gemensam rekrytskola. Förflyttning af Norrlands dragonregemente m. m.

För generalstabens verksamhet redogöres som följer:

Kommunikationsafdelningen har under år 1900 sökt följa utvecklingen af särskildt de svenska förbindelsemedlen. Vid afsyningen och besigtningen af Generalstabens verksamhet.

mera betydande bandelar hafva särskildt kommenderade officerare närvarit. Den under år 1897 påbörjade omarbetningen af transportplanerna för arméns strategiska uppmarsch och koncentreringsplanerna har under år 1900 fortgått enligt plan, hvarjemte inom afdelningen dels utarbetats planerna för de trupptransporter, som föranledts af årets mobiliseringsöfning och i samband med densamma stående fälttjänstöfning, dels ock fullständigats derstädes förda väg- och telefonkartor.

Vid militärstatistiska afdelningen hafva arbetena fortgått enligt plan, hvarjemte, förutom en del militärstatistiska utredningar, följande arbeten blifvit utförda:

öfversigt af Norges härordning;

behöfliga utredningar och förarbeten i och för förslag till ny härordning; samt

sammanfattning af erfarenheterna från 1900 års mobiliseringsöfning (ännu ej afslutad).

Krigshistoriska afdelningen har under år 1900 fortsatt arbetet på tredje och fjerde delarna af »Sveriges krig åren 1808—1809».

I krigsarkivet har ordnandet af handlingarna fortskridit enligt plan. Till arkivet hafva såsom gåfvor öfverlemnats 51 nummer (handlingar, porträtt och planscher), hvarjemte ett antal afskrifter, hufvudsakligen från danska riksarkivet, förvärfvats.

Beträffande topografiska afdelningens verksamhet har redogörelse för densamma, jemlikt instruktionen för rikets allmänna kartverk, blifvit af chefen för nämnda verk till Jordbruksdepartementet aflemnad.

Artilleriets
materiel, am-
munition och
utredning.

Under år 1900 hafva anskaffats eller blifvit beställda:

för fältartilleriet en del s. k. snabbskjutande kanoner med tillhörande utredning för försöks verkställande samt för fästningsartilleriet 15 cm. kanoner för pansartorn, 6 cm. kaponierkanoner m/95, 6 cm. kanoner m/99 äfvensom projektiler för ersättning af under året förbrukade samt för fyllande af mobiliseringsbehovet och dessutom ammunition till försöken med snabbskjutande fältartillerimateriel.

För fält- och fästningsartilleriet är anskaffad utredning af särskilda slag.

Eldhandvapen
med
ammunition.

Från Waffenfabrik Mauser äro levererade 40,000 st. 6,5 mm. gevär m/96, hvarförutom vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori tillverkning af samma slags gevär pågått och hafva under de 10 första månaderna af år 1900 framstälts 20,900 st. gevär, hvarför årstillverkningen torde uppgå till öfver 25,000.

Tillverkningen vid ammunitionsfabrikens afdelningar å Marieberg och Karlsborg har omfattat 6,5 mm. och 8 mm. skarpa och lösa gevärspatroner, 11 mm. och 7,5 mm. skarpa och lösa revolverpatroner, 6,5 mm. tändhattar och kulor

till kammarskjutning, äfvensom rör till nyanskaffade projektiler och elektriska fyrpatroner.

Dessutom äro från andra fabriker ett parti 6,5 mm. patronhylsor beställda till fyllande af behovet af mobiliseringsammunition.

Vid Åkers krutbruk har tillverkats olika slags röksvagt krut, nemligen: handgevärskrut till skarpa och lösa patroner samt kanonkrut till strids- och exercisladdningar. Krut.

Från Bofors är levererad ett parti Nobelkrut och från Torsebro ett parti styckekrut.

Vid Marma skjutfält äro diverse maskiner anskaffade och uppsatta för åstadkommande af rörliga mål. Skjutfält.

Under år 1900 hafva aftal träffats rörande uppförande af 3 förrådsbyggnader å Vermdön, 1 smedja i Jönköping, 1 arbetarebostadsbyggnad å Åker samt diverse etablissemensbyggnader å Skillingaryds skjutfält. Byggnads-
arbeten.

Kasernetablissementen i Umeå och Upsala samt ett depotstall i Ystad hafva fullbordats.

I Kristianstad har en barackbyggnad, ett sommarstall och en skosmedja påbörjats.

I Jönköping har uppförts en badhusbyggnad.

I Mjölby har uppförandet af ett trängförråd och å Polacksbacken af två förrådsbyggnader för Uplands regemente påbörjats.

Vid Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning hafva förstärknings- och försänkingsarbetena fortsatts, arbetena för eldens ledning hafva delvis afslutats, hvarjemte en officers- och en underofficersbyggnad uppförts för Vaxholms artillerikår. Befästnings-
arbeten.

Förstärkningsarbetena å Kungsholms fästning samt arbetena vid Ellenabben och bryggan å Aspö hafva fortsatts; för flottans räkning hafva dessutom en del arbeten å Kungsholms fästning för eldens ledning utförts.

Å Karlsborgs hufvudfästning hafva förstärkningsarbetena fortsatts; å Södra Vabergsfortet hafva en del inrednings- m. fl. arbeten utförts, hvarjemte terrängkorrigeringsarbetena afslutats; arbetena å Norra Vabergsfortet hafva fortsatts; hvarjemte batteribyggnaderna å Vaberget afslutats och skansbyggnaderna fortsatts.

Ombyggnaden af befästningarna vid Fårösund hafva fortsatts enligt plan; arbetena för eldens ledning hafva jemväl fortsatts, hvarjemte uppförandet af förrådsbyggnader vid Tingstäde påbörjats.

Vid Göteborg hafva arbetena å minflankeringsbatteriet fortsatts samt arbetena å försänkningarna påbörjats.

Fortifikations-
personalens
öfningar.

Fortifikationens fältöfningar hafva under en tid af omkring tre månader pågått vid Boden med ändamål att der utföra afvägnings- m. fl. förberedande arbeten för den blifvande fästningsanläggningen.

Ingeniörbataljonernas öfningar hafva fortgått i enlighet med gällande instruktioner och har dessutom Göta ingeniörbataljon utfört skansarbeten inom Karlsborgs fästnings försvarsområde.

Ingeniör-
materielen.

Komplettering af fältingeniör-, krigsbro- och fälttelegrafmaterielen har fortsatts äfvensom anskaffning af materiel för bataljonernas depoter.

Ett större parti bomullskrut för mobiliseringsbehof har under året upphandlats och upplagts i förråd.

Tillverkningen af tändmedel har fortsatt och derjemte försök utförts med ett kraftigare sprängämne.

Komitéer.

Under år 1900 hafva följande komitéer afslutat sina arbeten:

Komitén för utarbetande af gymnastik- och bajonettfäktningsreglemente för armén, tillsatt genom generalorder den 4 Januari 1892. Ordförande öfverstelöjtnanten V. G. Balck. Ledamöter: majorerna C. C. A. Silow och P. R. G. W. von Heideman samt kaptenerna G. A. Torén och friherre N. V. U. af Wetterstedt.

Under år 1900 har hufvudsakligen granskning af arbetet i sin helhet jemte teckningars utarbetande egt rum, hvilket senare arbete förnämligast varit uppdraget åt en af komiténs ledamöter. Komiténs arbeten afslutades den 30 April 1900.

Komitén för afgifvande af förslag till förenkling i härens aflöningsystem, tillsatt genom Kongl. bref den 9 Juni 1899. Ordförande: generallöjtnanten O. F. Taube. Ledamöter: öfverstarne S. G. A. Geijer och E. T. Grönvall, regementsintendenten C. A. F. Wallgren och auditören M. Morton.

Komitén har år 1900 sammanträdt under tiderna Januari 15—April 7 samt Maj 21—Juni 9, hvarjemte två eller flere medlemmar af komitén arbetat under tiden April 7—Juni 8. Komitén åtskildes den 9 Juni, hvarefter det återstående redaktionsarbetet utfördes af sekreteraren. Komitén upplöstes genom Kongl. bref den 8 September 1900.

Komitén för verkställande af utredning samt ny organisation af sjöfästningsartilleriet och fasta minförsvaret, tillsatt genom Kongl. bref den 11 November 1899. Ordförande: öfversten C. O. Sylvander. Ledamöter: öfversten K. G. Bildt, öfverstelöjtnanten C. D. L. W. W:son Munthe, kommandörkaptenerna O. L. Beckman och G. Dyrssen samt kaptenerna S. J. T. C. Ankarcrona och H. Kjerrulf. Komiténs arbeten hafva under år 1900 utan afbrott pågått till och med den 16 Oktober, hvilken dag komiténs betänkanden och förslag inlemnades.

Komité, som fortfarande är i verksamhet:

Komitén för utarbetande af förslag till tjenstg ringsreglemente f r armén, 4:de delen, tjensten i fält, tillsatt genom Kongl. bref den 23 Januari 1899. Ordförande: generalmajoren H. Gadd. Ledamöter:  fverstarne A. F. von Matern och K. G. Bildt samt majorerna L. H. Tingsten och grefve E. C. G. Oxenstierna. Komitén, som under år 1900 varit samlad från och med den 1 Januari till och med den 30 April, sammanträdde åter den 1 November till årets slut och har under nämnda tid dels utarbetat de delar af tjenstg ringsreglementet, hvilka röra marscher, förläggning, spaning, marschbevakning samt f rposttjenst, äfvensom förslag till följande nya underafdelningar af reglementet, nemligen beträffande »striden, bagagetr ng, stor tr ng, ersättning af personal, hästar och öfrig krigsmateriel, sjukvård, veterinärvård, förplägnad och tjenstemeddelanden», och dels påbörjat redigeringen af ännu återstående underafdelningar utaf nämnda reglements förslag.

På föredragning af chefen för Landtförsvarsdepartementet hafva följande författningar af Kongl. Maj:t utfärdats: Utfärdade författningar.

den 8 Februari: kungörelse angående frihet från utmätning f r pension från fortifikationens enskilda pensionsinr ttningar; *den 2 Mars:* kungörelse rörande förändrad lydelse af §§ 1 och 2, § 3 mom. 1, § 4 mom. 1 samt § 5 i n diga kungörelsen den 9 Juni 1893 angående utbetalning af den bevaringsm n f r tjenstgöring under de  rliga vapen fningarna tillkommande dagaf  ning m. m.; *den 27 April:* kungörelse angående ändrad lydelse af § 139 mom. 2 i n diga reglementet f r arméns aflöning under fred den 8 Juli 1898; *den 11 Maj:* lag om tillägg till värnpligtslagen den 5 Juni 1885, beträffande vapenöfning under  r 1900 f r utrönande af h rens krigsberedskap; *samma dag:* lag angående mönstring under  r 1900 af hästar och fordon f r utrönande af h rens krigsberedskap; *den 18 Maj:* förordning med närmare bestämmelser f r verkställighet af lagen den 11 Maj 1900 om tillägg till värnpligtslagen den 5 Juni 1885, beträffande vapenöfning under  r 1900 f r utrönande af h rens krigsberedskap; *den 25 Maj:* förordning med närmare bestämmelser f r verkställighet af lagen den 11 Maj 1900 angående mönstring under  r 1900 af hästar och fordon f r utrönande af h rens krigsberedskap; *den 1 Juni:* kungörelse rörande ändrad lydelse af § 2 mom. 8 i n diga kungörelsen angående remonteringen vid värfvade armén den 9 Juli 1896; *den 15 Juni:* kungörelse angående ändrad lydelse af § 139 i n diga reglementet f r arméns aflöning under fred den 8 Juli 1898; *den 9 November:* kungörelse angående ändrad lydelse af § 55 i n diga reglementet f r arméns aflöning under fred den 8 Juli 1898; *den 17 November:* kungörelse angående ändrad lydelse af § 125 i n diga reglementet f r arméns aflöning under fred den 8 Juli 1898; *den 21 December:* kungörelse angående ändring af förnyade n diga reglementet f r ridskolan vid Strömsholm den 5 Augusti 1892;

14 *Berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista riksdags sammanträde sig tilldragit.*

samma dag: kungörelse angående ändring i gällande bestämmelser om behandlingen af ärenden rörande nybyggnad och underhåll af åtskilliga under Arméförvaltningens å fortifikationsdepartementet vård ställda hus och byggnader.

Utrikes kom-
menderade
officerare m. fl.

Chefen för Marinförvaltningen har hos firman Fried. Krupp i Essen öfver-
varit profskjutning af för pansarbåtarna A, B och C bestäld pansarplåt.

Öfverdirektören och chefen för mariningeniörstaten har i Frankrike och England studerat senare tiders förbättringar och framsteg i afseende å krigsfartygs byggande.

En officer vid Kongl. flottan har vid verldsutställningen i Paris tagit kännedom om de rön, som under senare tider gjorts utomlands angående projektiler och dermed sammanhängande frågor.

En förste bataljonsläkare vid Kongl. flottan har deltagit i en internationel läkarekongress i Paris.

En officer vid Kongl. flottan är för närvarande kommenderad att i Amerikas förenta stater, England, Frankrike och eventuelt Tyskland idka studier i artilleriteknik, och en mariningeniör har i Amerikas förenta stater inhemtat kännedom om byggande af s. k. undervattensbåtar.

Officerare vid Kongl. flottan och ingenjörer vid mariningeniörstaten hafva i England, Frankrike, Tyskland och Österrike öfvervakat tillverkningen af derstädes bestäld materiel för flottan.

Flottans stabs
verksamhet.

Från föregående år hafva följande arbeten fortsatts:
komplettering af flottans mobiliseringsplaner;
samlande och ordnande af statistiska uppgifter m. m. rörande främmande mariner;

utredning angående flottans stridskrafter förläggning vid mobilisering m. m. och en del andra förslag och instruktioner af hemlig natur;
tillgodogörande af senast inom skärgårdarna gjorda sjömätningar för sjö-
militära ändamål;

Följande förslag hafva afgifvits:

till öfningsplan för flottan 1900;

till planer för årets krigsöfningar;

till reglemente för sjömanskårens skolor;

till bestämmelser rörande mariningeniörstat i flottans reserv;

till ändrad organisation af flottans läkarestat;

till typer till fördelningsböcker och fördelningstabläer för stridsfartygen;

till underofficers- och sjömanskårernas fördelning å stationer, stater, afdelningar, yrkesgrenar och lönegrader för 1901; samt
angående genomförande af tidigare föreslagen ökning af flottans personal från år 1902;

hvarjemte afgifvits:

utlåtande i fråga om utsträckning af beväringens öfningstid samt deraf betingade ändringar i värnpligtslagen, i organisation af flottans personal och i personalens utbildning och öfningar jemte dertill hörande kostnadsberäkningar.

Från staben hafva dessutom afgifvits förslag och utredningar angående åtskilliga till densamma hänskjutna frågor.

Af i flottans stab tjenstgörande officerare hafva 4 deltagit i kommissions- eller komitéarbeten utom staben, 2 officerare hafva deltagit i militära rekognosceringar och 1 i sjömätningar, hvarjemte 1 officer under 4 månader tjenstgjort såsom marinattaché vid Kongl. Maj:ts beskickning i Petersburg.

Under det med den 30 September 1900 tilländalupna undervisnings- och öfningsår hafva följande fartyg varit använda: korvetten *Saga* under omkring 3 månader och kanonbåten *Skuld* samt en torpedbåt omkring 1 månad för öfvande af sjökrigsskolans kadetter; korvetten *Freja* under $2\frac{1}{4}$ månader för öfning af rekryter tillhörande matros- och eldareafdelningarna och för pröfning af aspiranter till sjökrigsskolan; samt två öfningsskepp under $3\frac{1}{2}$ månader för öfvande af skeppsgossar.

Flottans öfningar och undervisningsverk.

Vid skjutskoleafdelningen, förlagd i Karlskrona skärgård, hafva under en tid af 2 månader öfningar pågått ombord i logementsfartyget *Stockholm* och två kanonbåtar.

Vid minafdelningen, förlagd å logementsfartyget af Chapman i Karlskrona skärgård, hafva öfningar bedrifvits under $2\frac{1}{2}$ månader och behöfligt antal ångkranpråmar, ångslupar och båtar m. m. dervid varit använda.

För torpedskolans öfningar har i Stockholms skärgård under en tid af $1\frac{1}{2}$ månad varit sammandragen en afdelning bestående af logementsfartyget *Eugenie*, verkstadsfartyget *Ran*, två 1:a och tre 2:a kl. torpedbåtar, två stångtorpedbåtar samt logementsfartyget 3 L.

För öfningar ombord med beväringmän hafva varit rustade:

vid Karlskrona station:

logementsfartyget *Stockholm*, tre 1:a kl. pansarbåtar och en torpedkryssare — *Karlskrona beväringsskader* — under omkring $1\frac{1}{2}$ månad;

logementsfartyget *Stockholm* och två 1:a kl. kanonbåtar — *Karlskrona beväringafdelning* — under lika lång tid; samt

vid Stockholms station:

logementsfartyget Eugenie och två 3:e kl. pansarbåtar — *Stockholms beväringsafdelning* — likaledes omkring $1\frac{1}{2}$ månad.

För stammens och beväringens samfälda öfningar hafva varit sammandragna:

en eskader — *kusteskadern* — bestående af tre 1:a kl. pansarbåtar, två torpedkryssare, fem 1:a och tre 2:a kl. torpedbåtar för öfningar i Östersjön samt Karlskrona och Stockholms skärgårdar under omkring $1\frac{2}{3}$ månad, hvarvid under dess andra krigsöfning ett handminefartyg jemväl var tilldeladt densamma;

en eskader — *Stockholmseskadern* — bestående af en 2:a kl. pansarbåt, fyra 3:e kl. pansarbåtar och en 1:a kl. kanonbåt för öfningar i Stockholms skärgård under en tid af 7 veckor, hvarjemte under denna eskaders krigsöfning verkstadsfartyget Ran, två 1:a och tre 2:a kl. torpedbåtar voro tilldelade densamma.

Dessutom var i början af September månad sammandragen en eskader — *Karlskronaeskadern* — bestående af en torpedkryssare samt två 1:a och två 2:a kl. torpedbåtar under en vecka.

Kanonbåten Svensksund har under en tid af 5 månader varit stäld till den svenska afdelningens för gradmätning på Spetsbergen förfogande.

För fiskeribevakning å vestkusten har kanonbåten Skagul varit å expedition 3 månader.

Chefsfartyget Drott har under $2\frac{1}{2}$ månader varit på expedition kring rikets kuster.

Korvetten Balder och kanonbåten Svensksund hafva afslutat under år 1899 började vinterexpeditioner efter att hafva varit rustade, Balder i 7 och Svensksund i 5 månader.

För närvarande är korvetten Balder på expedition till aflägsnare farvatten och kanonbåten Svensksund stationerad å rikets vestkust för bispringande af nödstälda fartyg och fiskebåtar samt för uppehållande af ordningen å fiskeplatser.

Antalet beväringmän, som inställt sig till vapenöfning vid flottan, utgjorde år 1900:

	vid Karlskrona station.	vid Stockholms station.
till allmän tjänst inskrifne	936	393
» fästningstjänst »	403	—
» annan särskild tjänst än fästningstjänst eller särskild befattning inskrifne	125	95
Summa beväringmän	1,464	488
eller tillsammans vid båda stationerna	1,952 beväringmän.	

Af ofvanstående antal öfvades:

ombord å kusteskaderns fartyg	371
» » Stockholmseskaderns fartyg	175
» » logementsfartyg i närheten af Karlskrona.....	448
» » öfriga fartyg	76
under mineringsöfningar	158
å sjöbefästningarna vid Karlskrona	401
i land å flottans stationer	223

Af tillstädeskomna afgingo:

antal enligt § 105 inskrifningsförrordningen hemförlofvade	92
» » § 17 värnpligtslagen	—
» » § 27 mom. 2 b värnpligtslagen	3
» på grund af annan anledning	5

Summa vapenöfvade och hemförlofvade 1,952 man.

I sjökrigshögskolan, der 1:a arbetsåret i allmänna kursen tog sin början den 2 sistlidne Oktober, utgör antalet elever 15, deraf 1 från Karlskrona artillerikår.

Vid början af läsåret 1899—1900 utgjorde antalet kadetter vid sjökrigsskolan 67, af hvilka under hösten 1900 åtta, efter aflagd officersexamen, utnämndes till underlöjtnanter vid Kongl. flottan, och utgör antalet elever nu 70.

Vid exercisskolan i Karlskrona hafva 546 man (deraf i befäls- och reservbefälsklasserna 17) och vid exercisskolan i Stockholm 249 man erhållit undervisning.

I underbefälsskolan i Karlskrona har undervisning meddelats 1 reservunderlöjtnant, 10 reservofficersaspiranter och 157 man och vid Stockholms stations underbefälsskola hafva undervisats 20 man.

Vid minskolan i Karlskrona hafva 1 reservofficer, 10 reservofficersaspiranter och 26 man samt vid minskolan i Stockholm 27 man åtnjutit undervisning.

Vid Karlskrona artillerikårs skolor hafva undervisats: i rekrytskolan 94 man, i underbefälsskolan 19 man (deraf 2 volontärer) samt i konstapelskolan 41 man.

Vid rikets navigationsskolor hafva under läsåret 1899—1900 varit inskrifna: i navigationsafdelningen 390 elever, af hvilka 176 utexaminerats såsom styrmän och 102 såsom sjökaptener, samt i maskinistafdelningen 184 elever, af hvilka 108 aflagt maskinistexamen och 56 öfvermaskinistexamen. Antalet af dem, som, utan att såsom elever hafva tillhört skolorna, åtnjutit undervisning der-

Navigationsskolorna.

städes, har utgjort 135, af hvilka 18 aflagt styrmans-, 12 sjökaptens-, 43 maskinist- och 5 öfvermaskinistexamen. Dessutom hafva 28 elever och 57 privatister aflagt godkänd examen i ångmaskinlära.

Fartygs-, hus-
och andra
byggnader.

Under år 1900 hafva nedannämnda, genom Marinförvaltningen kontraherade arbeten levererats: torpedkryssarne Psilander och Clas Ugglå af Bergsunds mekaniska verkstads aktiebolag och Motala verkstads nya aktiebolag; elektrisk belysningsanläggning i ofvannämnda fartyg; luftkompressionspumpar, ankare, strålkastare och pansar till citadell och fasta 21 cm. torn till pansarbåten Dristigheten; citadellpansar till pansarbåtarna A, B och C.

Genom Marinförvaltningens försorg har kontrakt afslutats om leverans för flottans behof af följande arbeten: pansarmateriel till pansarbåtarna Svea, Göta och Thule; elektrisk belysningsanläggning och elektriska kraftgeneratorer till pansarbåten Dristigheten; stommar, anordningar för sidorigtning och ammunitionstransport m. m. till rörliga 21 och 15 cm. kanontornen och fastsättningen af pansar å desamma till pansarbåten Göta; elektriska ammunitionshissar för 15 cm. och 57 mm. kanonerna å pansarbåten Dristigheten.

De vigtigare eller mera omfattande arbeten, som under år 1900 utförts vid flottans stationer utöfver de arbeten, som äro att hänföra till materielens reparation, underhåll och klargöring för expedition, äro följande:

Karlskrona station:

Nybyggnaden af torpedbåtarna Orkan, Bris och Vind har afslutats; nybyggnaden af torpedbåtarna A och B har fortgått; för pansarbåtarna Thor och Niord hafva diverse kompletterings- och ändringsarbeten utförts och för torpedkryssaren Clas Ugglå inventarier anskaffats; nybyggnaden af 8 st. ångslupar för pansarbåtarna Göta, A, B och C har fortgått; nybyggnaden af öfnings-skeppet Jarramas har afslutats; tillverkningen af nya portar till den under byggnad varande dockan har påbörjats; byggnad, inrymmande matsalar, kokhus m. m. för sjömanskåren, har uppförts och är under tak; byggnad för projektiler m. m. å Karlsholmen har uppförts och är under tak; för uppförandet af förråds-hus för bomullskrut å Ifö hafva sprängnings- och planeringsarbeten blifvit utförda; byggandet å Söderstjerna af nya kolskul samt ändring dertill af tvenne äldre byggnader hafva påbörjats; en ny ånghammare har anskaffats och uppsatts i smedjeverkstaden, hvarjemte åtskilliga andra arbetsmaskiner hafva blifvit anskaffade; förlängning af kolbron å Söderstjerna har påbörjats; operationssal för flottans sjukhus har inredts.

Vattenledningsrör för brandrörsledning hafva från Amiralitetsslättan indragits å varfvet innanför varfporten n:o 17; ändring af pansarbåten Göta pågår;

reservångpannor till pansarbåtarna Svea, Göta och Thule hafva anskaffats; för vid Stockholms varf under arbete varande torpedbåtarna n:is 79 och 81 hafva 2:ne Yarrow-ångpannor tillverkats, ångcylindrar afgjutits och galvanisering af jernmateriel verkstälts.

Stockholms station:

Nybyggnaden af lysmaskinbåten n:r 2 och transportpråmen n:r 2 har afslutats; nybyggnaden af torpedbåtarna n:is 79 och 81 samt ångslupar för pansarbåten Dristigheten har pågått; nya ångpannor samt ett ångankarspel hafva insatts i handminefartyget Gunhild; ammunitions-hissar till torpedkryssaren Psilander hafva tillverkats och jemte torpedtub insatts i fartyget; ammunitions-hissar och torpedtub hafva insatts i torpedkryssaren Clas Uggle; ammunitions-hissar och loggapparat hafva insatts i torpedkryssaren Claes Horn; nybyggnaden af en ångkranpråm för fasta minförsvaret har påbörjats samt tillverkning af flytminor pågått; ändring af pansarbåten Sölve för dess förseende med annan bestyckning har pågått och i det närmaste afslutats; inredning af lokal för förvaring af strålkastare, ändring af lokalen för torpedverkstaden, anordnande af ny lokal för maskindetaljen samt ändring och ombyggnad af laboratoriet och inredning af lokal för militärspecialer pågå; en rörlig plattform för 57 mm. kanoner har tillverkats och uppsatts i exercishuset; en ny tändrörskällare har för fasta minförsvaret uppförts på Sandön; ett galvaniseringshus har uppförts på galérvarvet och ett nytt kontor inredts för träverkstaden.

För sjökarteverket, lotsverket och postverket hafva sedvanliga underhålls-, rustnings- och afrustningsarbeten utförts.

Under år 1900 har för flottans räkning anskaffats: 44 st. kanoner af olika kaliber; 36,450 st. hylsor till snabbskjutande kanoner; 28,941 kanonprojektiler; 705,000 gevärs- och revolverpatroner; 58,441,1 kg. krut; diverse öfrig ammunitions- och artilleriutredning; 585 st. revolverar; 120 st. kammarkarbiner; 2 st. lystorn; 3 st. pansarhufvar med 1 täckplåt. För fasta minförsvaret är under året anskaffadt hufvudsakligen: en lysmaskinbåt; en tändrörskällare; en transportpråm af stål; diverse telefon- och minmateriel samt diverse mininventarier och minutredning för minförsvaret vid Göteborg.

Artillerimateriel, projektiler, torpeder m. m.

Under år 1900 hafva sjömättningsarbeten blifvit utförda:

Sjökarteverket.

vid Gefleborgs läns kust och skärgård, der desamma dels från sistlidet års slutpunkter vid Våtnäsudde, Rågö, Brännö, Näset, Innerstö, Kråkö, Drakö och Agö fortsatts ostvart och nordvart upptagande farvattnen till Hudiksvall och Iggesund jemte dessa båda m. fl. hamnar, dels egt rum till sjös, tillsammans

omfattande en areal af 1,57 kvadrattymil i skalan 1:20,000 och 0,14 kvadrattymil i skalan 1:50,000; samt

vid Norrbottens läns kust och skärgård, der de dels från sistlidet års slutpunkter vid Kluntarne, Bergskären, Vargö, Medlerstö, Lill Rebben och Stor Rebben fortsatts sydvart och ostvart, upptagande i det närmaste hela inloppsleden från sjön förbi Stor Rebben samt farvattnet omkring Stora Björn, dels egt rum till sjös, tillsammans omfattande en areal af 0,74 kvadrattymil i skalan 1:20,000 och 0,24 kvadrattymil i skalan 1:50,000.

Nettobehållningen för försälda kartor utgjorde 19,671.kronor 40 öre.

Nautisk-
meteorologiska
byrån.

Antalet af de under byråns tillsyn lydande särskilda observationsstationerna utgöres nu, liksom vid slutet af förra året, af 20 stationer för fullständigare meteorologiska observationer, 24 stationer för endast nederbördsräkning, 16 stationer för hydrografiska iakttagelser, af hvilka stationer 10 äro fyrfartyg, 8 stationer för vattenhöjdmätning medelst registrerande apparater, 4 stationer för vattenhöjdmätning medelst observationer å peglar samt 6 dylika stationer inom Mälaren.

Meteorologiska observationsjournaler, förda på fartyg å aflägsnare farvatten, hafva inlemnats från 2 örlogsfartyg och 1 handelsfartyg. Sedan erforderliga utdrag af dessa journaler blifvit verkställda, hafva de blifvit afsända till meteorologiska institutet i Utrecht.

Byråns bok- och kartsamlingar hafva blifvit på vanligt sätt förökade.

Lotsverket.

Ombyggnaden af Kullens fyr har afslutats och derförutom hafva tre fyrar ombyggt samt 12 nya fyrar utan ständig bevakning uppförts. Förändrad fyrbelysning har anordnats från Landsort till Södertelje-viken äfvensom för in-segling vester om Häradsöskär.

Vid Mäsknufs fyrplats inom Stockholms fördelning har en större mistklocka med ringverk blifvit uppsatt och vid Kullens fyrplats har mistkanonen ersatts af en knallsignalapparat.

Vid grundet Vestra Banken i södra delen af Bottniska viken har utlagts ett nytt ångfyrskipp af jern, och vid grundflacket Grisbådarne utanför Strömstad har förlagts ett ångfyrskipp. Vidare har en lysboj anordnats i Maröleden vid Bråviken och en ljudboj utlagts vid Kullagrundet å Skånes södra kust.

Nya fasta sjömärken hafva uppsatts på grundet Sparin i Mälaren, på Kråkskär och Vattklubben N. V. om Landsort, på Lännaberget vid Slite på Gotland och på Gråen utanför Landskrona, hvarjemte 45 nya prickar och flytande sjömärken hafva tillkommit, under det att 24 dylika märken hafva flyttats eller ändrats och 12 stycken indragits.

Tre för sjöfarten hinderliga fartygsvrak hafva undanröjts.

Enligt från Kongl. Maj:ts vederbörande Befallningshafvande inkomna uppgifter utgjorde samtliga intill den 1 November 1900 vakanssatta nummer af båtsmanshållet 5,256; och utgjorde den återstående effektiva styrkan af båtsmän samma dag 431 man.

Vakanssättning inom båtsmanshållet.

Under år 1900 hafva på chefens för Sjöförsvarsdepartementet föredragning följande allmänna författningar utfärdats, nemligen: *den 8 Juni*: kungörelse angående antagning af manskap vid flottans sjömanskår genom kontrakt; *den 23 November*: förordning angående upprättande af en mariningeniörstat i flottans reserv; *samma dag*: ny instruktion för öfverdirektören vid mariningeniörstaten; *den 21 December*: kungörelse angående upphäfvande af nådiga förordningen angående ljussignaler m. m. å fiskarfartyg och fiskarbåtar den 29 Januari 1897 samt ändring af Art. 9 i nådiga förordningen angående åtgärder till undvikande af ombordläggning samt signaler för angifvande af nöd å fartyg den 9 December 1896.

Utfärdade författningar.

De på föredragning af chefen för Sjöförsvarsdepartementet tillsatta komitéer, hvilka under år 1900 varit i verksamhet, äro:

Komitéer.

kommission för afgifvande af *förslag i vissa frågor rörande minväsendet*, tillsatt den 24 Januari 1896, bestående af 6 ledamöter, nemligen varfchefen vid flottans station i Stockholm, chefen för mindepartementet vid samma station, biträdande officeren vid nämnda departement, en i flottans stab tjenstgörande officer, som af sistbemälda chef dertill utses, den chefen för fasta minförsvaret biträdande miningeniör samt flottans kemist; varande genom särskilda nådiga bref föreskrifvet, att konteramiralen J. Hägg och professoren W. Cronquist fortfarande skola vara ledamöter i kommissionen, ehuru de upphört att vara, Hägg varfchef i Stockholm och Cronqvist flottans kemist. (Kommissionens ledamöter åtnjuta ingen annan ersättning än rese- och traktamentsersättning för verkställande af erforderliga arbeten utom Stockholms stations område.)

Kommissionen har under år 1900 hållit 18 särskilda sammanträden samt dervid såväl företagit praktiska försök som ock fattat beslut i afseende å en del frågor, för hvilkas utredning kommissionen tillsatts.

Komité för utredning af *vissa frågor rörande flottans station i Stockholm*, tillsatt den 10 Februari 1899, bestående af 5 ledamöter, nemligen: landshöfdingen P. G. W. Isberg såsom ordförande samt f. d. öfverdirektören G. W. Svenson, kommandören, numera konteramiralen J. Hägg, kommandörkaptenen, numera t. f. generallotsdirektören D. U. W. Linder och byggnästaren vid flottans station i Stockholm, kaptenen G. A. Ingelman såsom ledamöter.

Sedan komiténs arbeten fortgått oafbrutet under år 1900 ända till den 31 sistlidne Augusti, då komitén afgifvit betänkande och förslag beträffande första delen af uppdraget eller ävägbringande af utredning och uppgörande af förslag

till nytt etablissement för flottans härvarande station, har Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 21 September 1900 förklarar, att med fullgörande af det komittén i öfrigt lemnade uppdrag, nemligen att verkställa utredning och inkomma med förslag om beredande af medel för det nya etablissementet äfvensom för anordningar till underlättande af mobilisering af flottans till Karlskrona station hörande fartyg genom försäljning af Skepps- och Kastellholmarne samt galérvarfvet, skall tills vidare anstå.

Jordbruksdepartementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli samt förnyad departementalstadga. Kongl. Maj:t har den 31 Mars 1900 dels fastställt stat för Jordbruksdepartementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli samt utfärdat kungörelse angående villkoren för åtnjutande af de i samma stat fastställda löneförmåner, dels ock utfärdat förnyad nådig stadga angående fördelning af ärendena mellan statsdepartementen, hvarefter Jordbruksdepartementet omedelbart börjat sin verksamhet.

Ärenden, som gemensamt handläggas af två eller flera centrala embetsverk. Den 16 Februari 1900 har utfärdats nådig kungörelse rörande behandlingen af ärenden, som skola gemensamt handläggas och afgöras af två eller flera centrala embetsverk.

Förordningar om landsting och kommunalstyrelse på landet. Den 9 November 1900 har Kongl. Maj:t utfärdat särskilda lagar angående dels ändrad lydelse af § 36 i förordningen om landsting den 21 Mars 1862 och dels ändrad lydelse af §§ 11, 21, 59 och 73 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862.

Reglering af fögderier och länsmansdistrikt. Kongl. Maj:t har den 16 Februari 1900 förordnat, dels att Ölands norra mots och Ölands södra mots fögderier skola sammanslås till ett fögderi med benämning Ölands fögderi samt att denna reglering skall träda i verkställighet . hvad beträffar kronofogdetjensterna från och med året näst efter det, hvarunder nuvarande kronofogden i Ölands norra mots fögderi uppnått den för pensions erhållande föreskrifna lefnads- och tjenstålder eller ock derförinnan från tjensten afgått, och beträffande häradsskrifvaretjensterna från och med året näst efter det, hvarunder någon af nuvarande innehafvarne af dessa tjenester från tjensten afgått, dels att från 1901 års ingång skola i stället för Möckleby, Algutsrums och Gräsgårds länsmansdistrikt på Öland bildas två länsmansdistrikt, nemligen: Ölands södra mots norra och Ölands södra mots södra länsmansdistrikt, hvilka komma att utgöras, norra länsmansdistriktet af socknarne Norra Möckleby, Gårdby, Sandby, Vickleby, Torslunda, Glömminge, Algutsrum, Resmo och

Mörbylånga jemte Mörbylånga köping samt södra länsmandistriktet af socknarne Segerstad, Gräsgård, Ås, Ventlinge, Södra Möckleby, Smedby, Kastlösa, Hulterstad och Stenåsa, dels ock att i stället för Åkerbo, Slättbo och Runstens länsmandistrikt skola bildas två länsmandistrikt, nemligen: Ölands norra mots norra och Ölands norra mots södra länsmandistrikt, omfattande det förra socknarne Böda, Högby, Källa, Persnäs och Föra och det senare de inom nuvarande Slättbo och Runstens båda länsmandistrikt belägna socknarne Löt, Ekby, Bredsätra, Alböke, Köping, Gärdslösa, Långlöt, Runsten, Repplinge och Högsrum; skolande sammanslagningen af de två sistnämnda länsmandistriktens ega rum från och med året näst efter det, under hvilket nuvarande länsmanden i Slättbo distrikt uppnått den för rättighet till pension föreskrifna lefnads- och tjenstålder eller ock derförinnan från tjensten afgått.

Kongl. Maj:t har vidare den 25 Maj 1900 förordnat,

att inom Östergötlands län Hellestads, Risinge och Vånga socknars länsmandistrikt skall från 1901 års ingång delas så, att Hellestads och Vånga socknar förenas till ett länsmandistrikt med benämning Hellestads och Vånga länsmandistrikt och att Risinge socken bildar ett särskildt länsmandistrikt med benämning Risinge länsmandistrikt;

att inom Norrbottens län Piteå norra och Piteå södra länsmandistrikt skola från 1901 års ingång delas i tre distrikt sålunda, att ett nytt distrikt, med benämning Elfsby länsmandistrikt, bildas genom utbrytande dels från Piteå norra distrikt af Elfsby socken, dels ock från Piteå södra distrikt af Piteå sockens nordvestra del, omfattande vissa byar, hemman och lägenheter, samt att Piteå södra och Piteå norra länsmandistrikt skola utgöras af hvad utaf hvarterda distriktet återstår efter utbrytningen af omförmälda områden; samt

att inom Vesternorrlands län Norra Ångermanlands fögderi skall från 1901 års ingång delas i två fögderier, omfattande det ena, med benämning Norra Ångermanlands öfre fögderi, Arnäs och Själevads tingslag, och det andra, med benämning Norra Ångermanlands nedre fögderi, Nätra och Nordingrå tingslag.

Kongl. Maj:t har medgifvit, dels den 28 September 1900, att Elmhults municipalsamhälle med visst angränsande område må från ingången af år 1901 såsom en kommun för sig bilda en, jemväl i fattigvårdshänseende, från Stenbrohults socken afskild köping, benämnd Elmhult, dels ock den 5 Oktober 1900 att Djursholms municipalsamhälle må från 1901 års början såsom en kommun för sig bilda en, jemväl i fattigvårdshänseende, från Danderyds socken afskild köping, benämnd Djursholm.

Derjemte har Kongl. Maj:t, som den 8 December 1893 medgifvit, att vissa områden af Stoby och Vankifva socknar vid Hesseholms jernvägsstation finge under angifna vilkor såsom en kommun för sig bilda en, jemväl i fattigvårdshänseende, från nämnda socknar afskild köping, benämnd Hesseholm, den 12

September 1900 förordnat, att berörda områden skola vid ingången af år 1901 inträda i utöfningen af köpingsrättigheten samt i kommunalt och fattigvårds-hänseende skiljas från de socknar, de förut tillhörde.

Tillämpning å
vissa områden
på landet af
ordningsstad-
gan m. fl.
stadgar.

Kongl. Maj:t har förordnat,
att ordningsstadgan, byggnadsstadgan och brandstadgan för rikets städer samt helsovårdsstadgan för riket, i hvad den afser stad, skola tillämpas å visst område vid Lomma jernvägsstation och å ett ytterligare område vid Skurups municipalsamhälle i Malmöhus län; å vissa områden inom Örgryte socken af Göteborgs och Bohus län samt å visst område vid Ströms sockens kyrka, be-nämndt Strömsund, i Jemtlands län;

att ordningsstadgan, byggnadsstadgan och brandstadgan för rikets städer skola i tillämpliga delar gälla inom visst område af Borgs socken af Östergöt-lands län samt inom Smögens fiskeläge i Göteborgs och Bohus län;

att ordningsstadgan för rikets städer skall i tillämpliga delar gälla inom Grafvarnes, Bäckeviks och Malmöns fiskelägen i Göteborgs och Bohus län; samt

att hvad i 13 § ordningsstadgan för rikets städer är föreskrifvet skall till-lämpas å visst område af Alnö socken i Vesternorrlands län.

Derjemte har Kongl. Maj:t fastställt vissa hufvudgrunder för bringande till verkställighet inom Hörby köping af helsovårdsstadgans för riket föreskrifter för stad.

Fastställt
regleringsplan.

Kongl. Maj:t har fastställt regleringsplan för viss del af Mora strands mu-nicipalsamhälles område i Kopparbergs län.

Försäljning af
fosfortänd-
stickor.

Kongl. Maj:t har den 30 Mars 1900 utfärdat förordning angående förbud mot försäljning inom riket af tändstickor, i hvilkas tändmassa vanlig (hvit eller gul) fosfor ingår.

Minderårigas
och kvinnors
användande
till arbete i
industrielt
yrke.

Kongl. Maj:t har den 17 Oktober 1900 utfärdat lag angående minderårigas och kvinnors användande till arbete i industrielt yrke samt i sammanhang dermed ge-nom särskild kungörelse meddelat vissa öfvergångsbestämmelser, att under år 1901 vid tillämpningen af berörda lag gälla i afseende å sågverks- och dermed förenad brädgårdsrörelse, grufdrift samt arbete vid glashyttor.

Arbetareför-
säkrings-
fonden.

Sedan sistlidna års Riksdag beslutit att till arbetareförsäkringsfonden i riks-staten för år 1901 afsätta 1,400,000 kronor, har Kongl. Maj:t den 29 Juni 1900 förordnat, att dessa medel skola af Statskontoret förvaltas på sätt i nådiga brefvet den 15 November 1895 föreskrifvits i afseende å de af Riksdagen för år 1896 afsatta medel för ifrågavarande ändamål.

Kongl. Maj:t har den 31 December 1900 utfärdat förnyad nådig instruktion Ny instruktion för Medicinalstyrelsen. för Medicinalstyrelsen.

Under år 1900 hafva af statsmedel beviljats bidrag till aflönande af extra Extra provinsialläkare. provinsialläkare i Stegeborgs, Öster Våla, Charlottenbergs, Töcksmarks, Julita och Elfsby distrikt.

Rätt till tjänstårsberäkning lika med den civile läkare i statens tjänst åtnjuta har medgifvits för extra provinsialläkarna i ofvan nämnda distrikt samt dessutom för en stadsdistriktsläkare i Eskilstuna, för en biträdande läkare vid barnsjukhuset i Lund, för en underläkare vid länslasarettet och kurhuset i Jönköping, för en öfverläkare och en underläkare vid hvar och ett af Oscar II:s jubileifonds sanatorier, för en underläkare vid länslasarettet och kurhuset i Lidköping, för en underläkare vid länslasarettet och kurhuset i Borås, samt för extra provinsialläkare i Kråksmåla m. fl. socknars, Löberöds, Grängesbergs, Skinskattebergs, Kjeffinge, Bollnäs', Gudmundrå, Veberöds, Askers, Björkviks och Kila socknars, Orsa, Ludvika, Vestanförs, Kils och Sundbybergs distrikt samt Hvetlanda och Oxelösunds municipalsamhällen.

Kongl. Maj:t har i nåder medgifvit inrättande af nya apotek i Grästorps köping och i Bjuf, hvarjemte Kongl. Maj:t dels föreskrifvit, att medikamentsförråden i Tidaholms köping och i Stora Tuna socken skola förändras till sjelfständiga apotek i Tidaholms och Borlänge köpingar, dels ock medgifvit, att medikamentsförråd skola inrättas i Rätansbyn, Björkvik och Charlottenberg. Nya apotek.

Af de vid rikets hospital och asyl under år 1900 utförda byggnadsarbeten märkas följande: Hospitalsväsendet.

Upsala asyl är till alla delar färdig och tagen i bruk.

Vid Stockholms hospital har den nya öfvervakningsafdelningen för qvinnor blifvit fullbordad, afsynad och tagen i bruk.

Vid Lunds hospital och asyl har det beslutade boningshuset för yttre tjänstepersonalen blifvit fullbordadt, afsynadt och taget i bruk.

Vid Kristinehamns hospital äro de af Vermlands läns landsting uppförda paviljongerna fullbordade, afsynade och tagna i bruk. Hospitalets administrationsbyggnad, äfvensom de båda afdelningarne för lugna och halfroliga inom mans- och kvinnoafdelningarne hafva blifvit försedda med central ångvärmeledning med anknytning till den förut befintliga ångvärmeledningen inom hospitalets öfriga sjukafdelningar.

Vid Nyköpings hospital har Nyköpings stads fattighus med tomt blifvit inköpt och tomten lagd till hospitalsområdet. Ritningar äro uppgjorda för fattighusets apterande till en paviljong för lugna, sinnessjuka män, hvarjemte arbetet för husets ombyggnad utlysts till utförande på entreprenad.

- Antalet barn-
morskor. Vid 1900 års ingång uppgick antalet barnmorskor i hela riket till 2,744.
- Skyddskopp-
ympningen i
riket. Enligt af Medicinalstyrelsen år 1900 till Kongl. Maj:t afgifven berättelse angående skyddskoppym্পningen i riket utgjorde antalet af dem, som under år 1899 med framgång vaccinerats, 108,712. Samma år hafva 106 revaccinationer anmälts.
- Känsö karantäns- och ob-
servations-
anstalt. Under hela år 1900 har karantänsinrättningen på Känsö utanför Göteborg varit öppen och tillika varit afsedd till observationsanstalt.
Till Känsö hafva under året för observation anländt 31 fartyg, alla från ort, som af Kommerskollegium varit förklarad smittad af pest. Af dessa fartyg voro 26 destinerade till svensk hamn och 5 till Ryssland. Å alla befans helso-
tillståndet godt, hvarför icke någon karantänsåtgärd erfordrades.
- Undervis-
ningskurs i
pestsjuk-
domens bakte-
riologiska
diagnos m. m. Under de tre första veckorna af Oktober månad 1900 har, jemlikt Kongl. Maj:ts nådiga bref den 21 September samma år, vid Karolinska mediko-kirur-
giska institutet i Stockholm varit anordnad en undervisningskurs i pestsjuk-
domens bakteriologiska diagnos och serumterapi. I denna kurs deltog nio
läkare.
- Jernvägspost-
befordran. Jernvägspostbefordran har anordnats å statsbanedelarna Boden—Niemisel, Krylbo—Vestansfors och Vestansfors—Frövi samt å de enskilda jernvägslinierna Bunn—Vireda, Degeberga—Brösarp, Hagaström—Gysinge, Hemse—Hafdhem, Ludvika—Engelsberg, Mora—Elfdalen, Norberg—Klackberg, Ronneby—Ronneby redd, Ryd—Qvarnamåla, Sala—Kjerstinbo, Skara—Göteborg, Tumbleberg—Håkan-
torp och Voxna—Orsa.
- De fasta post-
anstalterna. Under år 1900 hafva postkontor inrättats i Djursholm, Mölndal och Töre-
boda, hvaremot postkontoret i Onsala med 1899 års utgång indragits. Antalet postkontor, som vid 1900 års ingång var 188, utgjorde sålunda vid samma års slut 190.
Efter indragning af en del äldre och inrättande af nya poststationer upp-
gick vid 1900 års slut hela antalet fasta postanstalter till 2,672 eller 101 flera
än vid 1899 års utgång.
- Antalet post-
försändelser. Under år 1899, det senaste år, för hvilket fullständiga statistiska uppgifter föreligga, hafva, enligt anställda beräkningar, inom riket blifvit behandlade 264,214,682 postförsändelser af alla slag, hvilket antal vid jämförelse med näst-
föregående år utvisar en tillökning af 10,3 procent.
Särskildt har beräknats, att på grund af abonnement blifvit genom post-
verket fortskaffade 146,833,568 nummerexemplar tidningar och tidskrifter, hvil-
ket utvisar en tillökning af 10,4 procent.

Af Generalpoststyrelsen hafva den 10 Januari 1900 utfärdats reglemente för Nya postreglementen äfven-
postkontoren och postkupéexpeditionerna i riket angående brefpostförsändelsers som instruk-
behandling samt den 20 Mars 1900 dels särskilda instruktioner för föreståndare tioner för vissa
för ångbåtspostexpeditioner af första klass och af andra klass, dels ock ny in- slag af post-
struktion för landtbrefbärare. funktionärer.

Särskilda bestämmelser hafva, med stöd af Kongl. Maj:ts nådiga bref den Postbehand-
2 Mars 1900, blifvit af Generalpoststyrelsen den 24 i samma månad utfärdade ling af vissa
angående postbehandling af vissa försändelser vid tillfälle af mobilisering af försändelser
rikets försvarskrafter; och har sedermera, med föranledande af nådigt bref den vid mobili-
1 Juni 1900, af Poststyrelsen förklarats, att ifrågavarande bestämmelser skola i sering m. m.
alla tillämpliga delar lända till efterrättelse äfven vid tillfällen af mobiliserings-
öfning och mönstring af hästar och fordon för utrönande af härens krigs-
beredskap.

Kongl. Maj:t har den 15 Juni 1900 utfärdat nådig förordning angående Postafgifter
ändrade bestämmelser rörande utgörandet af postafgifter för försändelser i för
tjensteärenden, att träda i kraft den 1 Januari 1901. delser.

Under år 1900 har anordnats utväxling af vanliga internationella postan- Utväxling af
visningar mellan Sverige och Bosnien-Herzegovina. postanvis-
ningar med
Bosnien-
Herzegovina.

Byggnadsarbetena för nytt posthus i Stockholm hafva jemväl under år 1900 Posthusbygget
fortgått. i Stockholm.

På grund af inbjudning från schweiziska edsförbundets president har Sveriges del-
Sverige, genom utsedda ombud, representerats vid den minnesfest, som i början tagande i
af Juli 1900 firats i Bern i anledning deraf, att dåmera tjugufem år förflutit, verldspostför-
sedan verldspostföreningen trädde i verksamhet. eningens min-
nesfest i Bern.

Efter förda förhandlingar derom, att den utväxling af postanvisningar, som Utväxling af
eger rum mellan Sverige samt Storbritannien och Irland enligt aftal den 12/7 telegrampost-
September 1881 med dertill hörande tilläggsartiklar af den 17/10 April 1891, anvisningar
måtte utsträckas till att omfatta jemväl telegrampostanvisningar, hafva i sådant mellan Sverige
syfte af t. f. generalpostdirektören, med stöd af nådigt bemyndigande, den 1 samt
December 1900 och af generalpostmästaren i Storbritannien och Irland den 8 Storbritannien
sistnämnda månad undertecknats tilläggsartiklar till förenämnda aftal. och Irland.

Kongl. Maj:t har den 18 Maj 1900 meddelat nya bestämmelser rörande Afgifter för
den ersättning, som bör tillkomma statens jernvägstrafik för postbefordran å postbefordran
statens jernvägar från och med den 1 Januari 1901. å statens jern-
vägar.

- Statstelegraf-
nätet. Inom statstelegrafnätet, som vid 1899 års slut omfattade 8,808,5 km. stolplinier och 26,342 km. trådledningar, hafva genom de under år 1900 utförda arbeten tillkommit omkring 300 km. linier och 1,550 km. trådledningar, så att telegrafnätet vid 1900 års slut upptog i linier och kablar omkring 9,100 km. samt i ledningar omkring 27,900 km.
- Nyinvrättade
telegrafstationer. Jemlikt dertill erhållna nådiga bemyndiganden hafva under år 1900 nya telegrafstationer invrättats vid Oxelösund i Södermanlands län och i Boden i Norrbottens län.
- Indragen tele-
grafstation. På grund af nådigt bemyndigande har telegrafstationen i Näsåker indragits och i dess ställe invrättats en telefonstation med telegraphexpedition, hvarigenom tillfälle till telegramvexling mellan denna ort samt orter i Sverige, Norge och Danmark fortfarande är allmänheten beredt.
- Ny signal-
station. En internationel signalstation har invrättats å Bremö i Vesternorrlands län i förbindelse med den der befintliga telefonstationen med telegraphexpedition, lydande under Sundsvalls station.
- Anordnande af
telegraphexpedition vid tele-
fonstationer. Vid telefonstationerna å 276 orter inom riket har anordnats expedition för utvexling af telegram på svenska språket till och från orter i Sverige, Norge och Danmark, hvaremot dylik expedition upphört vid 1 telefonstation.
- Telegramin-
lemnings-
ställen. För befordran af telegram, affattade på svenska språket, till stationer i Sverige, Norge och Danmark hafva telegraminlemningsställen öppnats på 34 platser, hvaremot två sådana inlemningsställen under år 1900 indragits.
- Jernvägsstationer i förbin-
delse med tele-
grafnätet. I förbindelse med telegrafnätet hafva blifvit satta 32 jernvägsstationer för korrespondens inom riket samt med Norge och Danmark och 49 för allmän internationel korrespondens. Derjemte har 1 jernvägsstation, som förut varit öppen allenast för skandinavisk korrespondens, upplåtits jemväl för internationel telegramvexling. Två jernvägsstationer hafva under år 1900 blifvit indragna.
- Antalet
telegrafanstalter i riket. Statstelegrafstationerna i riket, med inberäkning af 8 rikstelefonstationer, utgjorde vid 1900 års utgång 179; och voro då med dem förbundna 549 telefonstationer för befordran af telegram på svenska språket till och från orter i Sverige, Norge och Danmark, 1,290 jernvägsstationer samt 2 på bekostnad af enskilda personer anordnade telegrafiska förbindelser, så att hela antalet af rikets i förbindelse med hvarandra stående telegrafanstalter vid slutet af samma år uppgick till 2,020.

Under år 1899, det senaste för hvilket fullständig statistik är upprättad, hafva befordrats 2,489,277 taxerade telegram, deraf 1,204,231 inländska, 918,403 till eller från utlandet samt 366,643 transiterande telegram. Telegramver-
lingen.

Rikstelefonnätet, som vid 1899 års slut omfattade 10,884,5 km. stolplinier samt 41,029 km. dubbeltrådiga och 2,637 km. enkeltrådiga förbindelseledningar, har genom de under år 1900 utförda byggnadsarbeten ökat med, förutom abonnentlinier och abonnentledningar, omkring 1,500 km. stolplinier och omkring 5,700 km. dubbeltrådiga förbindelseledningar samt genom rasering eller ombyggnad minskats med omkring 500 km. enkeltrådiga förbindelseledningar, så att rikstelefonnätet vid detta års ingång omfattade i linier omkring 12,400 km. samt i förbindelseledningar omkring 48,800 km., deraf enkeltrådiga omkring 2,100 km. och dubbeltrådiga omkring 46,700 km. Statens tele-
fonförbin-
delser.

Följande enskilda telefonnät hafva blifvit för statens räkning under år 1900 inköpta, nemligen: Brunflo, Fors, Borås, Karlstads och Sköfde telefonföreningars nät. Inköpta tele-
fonnät.

Antalet af de i telegrafverkets telefonnät uppsatta telefonapparater har under år 1900 ökat med omkring 7,000; och utgjorde sammanlagda antalet af nämnda apparater vid samma års slut omkring 52,000. Telefonappa-
rater.

Ännu en direkt telegrafförbindelse mellan Sverige och Tyskland har under år 1900 tillkommit, i det en ny telegraflledning, Stockholm—Malmö, af 3 mm. koppartråd upplagts, afsedd för direkt telegrafering mellan Stockholm och Berlin; och funnos vid detta års ingång följande direkta telegrafförbindelser mellan Sverige och Tyskland, nemligen: Ny telegraf-
ledning Stock-
holm—Malmö,
afsedd att be-
tjena förbin-
delsen med
utlandet.

en ledning Stockholm—Berlin,
» » Stockholm—Hamburg,
» » Göteborg—Hamburg,
» » Malmö—Berlin,
» » Malmö—Emden,
» » Malmö—Stettin,
» » Malmö—Arcona (reserv).

Telefonledningen Malmö—Svinesund, som under år 1899 påbörjades, har under nästlidna år fullbordats. Ledningen, som är dubbeltrådig och af 4,5 mm. koppartråd, är afsedd att förmedla telefontrafiken mellan vestra Sverige, å ena sidan, samt Norge och Danmark, å den andra, afvensom den direkta trafiken mellan Norge och Danmark. Emellan Stockholm och Malmö har under år 1900 jemväl fullbordats en ny telefonledning, hvilken, likaledes dubbeltrådig Nya telefon-
ledningar, af-
sedda för för-
bindelsen med
utlandet.

och af 4,5 mm. koppartråd, är afsedd att förbinda södra Sverige och Danmark med Stockholm och norr derom belägna stationer.

Vexel- och centraltelefonstationer. Antalet vexel- och centraltelefonstationer har under år 1900 ökats med 75, och utgjorde hela antalet dylika stationer vid årets utgång 1,065.

Vexlade telefonsamtal. Under år 1899, det senaste för hvilket fullständig statistik blifvit upprättad, har antalet telefonexpeditioner uppgått till 118,269,751, deraf 624,284 utgjorts af telefonerade telegram samt återstoden af samtal.

Telefonsamfärdseln mellan Sverige och Norge. Ny öfverenskommelse rörande ordnandet af telefonsamfärdseln mellan de Förenade Rikena har af svenska och norska telegrafstyrelserna träffats och af de båda rikenas regeringar godkänts, för Sverige genom nådigt bref den 4 Maj 1900.

Direkt telefonförbindelse mellan Kristiania och Köpenhamn. Öfverenskommelse angående direkt telefonförbindelse mellan Kristiania och Köpenhamn har afslutats mellan svenska, norska och danska telegrafstyrelserna samt af de tre ländernas regeringar godkänts, för Sverige genom nådigt bref den 8 September 1900.

Nedsatt porto för telegramvexling med Gotland. Kongl. Maj:t har genom nådigt bref den 5 Oktober 1900 bestämt, att under den tid, då regelbunden daglig postförbindelse mellan Gotland och fasta landet saknas, portot för telegrafkorrespondens mellan de å Gotland befintliga statstelegrafstationer, å ena sidan, och telegrafverkets öfriga stationer, å den andra, skall utgå med ett i regeln till hälften af den vanliga telegramtaxan nedsatt belopp, dock minst 50 öre för hvarje telegram.

Underrättelse om telegrampostanvisningsankomst. I fråga om telegrafverkets förmedling af telegrampostanvisningsrörelsen har under år 1900 beslutats den förändring, att vid ankomsten till telegrafstation af telegrampostanvisning icke blott, såsom hittills, sjelfva telegrammet öfverlemnas till vederbörande postkontor, utan äfven samtidigt dermed till den person, för hvilken postanvisningsbeloppet är afsedt, från telegrafstationen sändes skriftligt meddelande om telegrampostanvisningens ankomst, hvilket meddelande tillställles på samma sätt som ett telegram. Denna förändring trädde i kraft från och med den 1 Januari 1901.

Tillägg till instruktionen för Telegrafstyrelsen m. m. Kongl. Maj:t har den 25 Maj 1900 utfärdat särskilda kungörelser angående tillägg till dels nådiga instruktionen för Telegrafstyrelsen den 1 November 1878, dels ock nådiga reglementet för telegrambefordringen i riket den 5 Mars 1897, att tillämpas sedan Kongl. Maj:t anbefalt stridskrafternas mobilisering.

Bland de med statsmedel understödda väg- och vattenbyggnadsarbeten hafva, enligt uppgift af Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen, under år 1900 såsom fullbordade godkänts:

Fullbordade och godkända väg- och vattenbyggnadsarbeten.

60 väganläggningar, omfattande en längd af 39,24 nymil, för hvilka kostnaden beräknats till 1,118,053 kronor, hvaraf såsom statsanslag utgått 738,454 kronor 37 öre;

3 brobyggnadsföretag, för hvilka kostnaden beräknats till 48,420 kronor, hvaraf såsom statsanslag utgått 32,100 kronor; och

1 hamnarbete, för hvilket kostnaden beräknats till 26,500 kronor, hvilken summa utgått såsom statsanslag.

Kongl. Maj:t har under år 1900 beviljat koncessioner å följande jernvägsanläggningar:

Koncessioner å enskilda jernvägar.

från Mjöbäck—Holtsljunga jernvägs ändpunkt vid Holtsljunga till Limmareds station å Borås—Alfvesta jernväg med längd 32,1 kilometer och spårvidd 0,891 meter;

från vestra jernvägsstationen i Söderhamn öfver Granskär till hafsviken Flaket, jemte bispår till Styrmansgatan med längd 3,6 kilometer och spårvidd 1,435 meter;

från Orsa station å Mora—Orsa jernväg till Sveg i Herjedalen med längd 128,5 kilometer och spårvidd 1,435 meter; samt

från Munkfors station å Björndalsbron—Munkfors jernväg till Karlstad med bispår till Kanikenäset med längd 59,9 kilometer och spårvidd 0,891 meter.

Under år 1900 hafva, enligt af Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen lemnad uppgift, för allmän trafik upplåtits:

För trafik öppnade enskilda jernvägar.

delen mellan Orsa och Voxna af Dala—Helsinglands jernvägsaktiebolags jernväg mellan Orsa och Bollnäs, med längd 67 kilometer och spårvidd 1,435 meter;

delen mellan sektionsnumren 1,2 och 5 kilometer af Gefle—Dala jernvägs parallelspar mellan Gefle och Hagaström, med längd 3,8 kilometer och spårvidd 1,435 meter;

Östra Skånes jernvägsaktiebolags jernväg mellan Degeberga och Brösarp, med längd 15,9 kilometer och spårvidd 1,435 meter;

delen mellan Mora station och Elfdalen af Mora—Elfdalens jernvägsaktiebolags jernväg från Mora Noret öfver Elfdalen till Rot med längd 40,7 kilometer och spårvidd 1,435 meter;

Gotlands jernvägsaktiebolags bandel från Hemse till Hafdhem med längd 9,1 kilometer och spårvidd 0,891 meter;

Hönshylte—Qvarnamåla jernvägsaktiebolags jernväg mellan Norreryd och Qvarnamåla, med längd 21,1 kilometer och spårvidd 1,067 meter;

delen mellan Mälarbaden och Mälarens strand af Norra Södermanlands jernvägsaktiebolags jernväg, med längd 1,2 kilometer och spårvidd 1,435 meter;

delen mellan Ludvika och Engelsberg af Stockholm—Vesterås—Bergslagens nya jernvägsaktiebolags jernväg från Vansbro öfver Ludvika till Engelsberg, med längd 61,4 kilometer och spårvidd 1,435 meter;

delen mellan Förnäs och Vireda af Jönköping—Gripenbergs jernvägsaktiebolags jernväg mellan Jönköping och Vireda med längd 10 kilometer och spårvidd 0,600 meter;

delen mellan Gysinge och Hagsström af Sala—Gysinge—Gefle jernvägsaktiebolags jernväg med längd 46,8 kilometer och spårvidd 1,435 meter;

delen mellan Sala och Kerstinbo af Sala—Gysinge—Gefle jernvägsaktiebolags jernväg, med längd 44,8 kilometer och spårvidd 1,435 meter; samt

Norra Östergötlands jernvägsaktiebolags jernväg mellan Palsboda och Örebro, med längd 30,4 kilometer och spårvidd 0,891 meter.

Derjemte har tillstånd af Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen meddelats att för godstrafik upplåta delen mellan Söderhamns vestra jernvägsstation och Granskär af Söderhamns stads jernvägsspår från nämnda station till hafsviken Flaket.

Längden af de under år 1900 för trafik öppnade nya jernvägar och bandelar uppgår sålunda till 355,4 km.

Längden af de enskilda jernvägarne utgjorde vid 1900 års slut 7,555,0 kilometer, och af dem voro 161 lokomotivbanor med 7,538,3 kilometers längd och 6 hästbanor med 16,7 kilometers längd.

Af lokomotivbanorna hafva

95 st. med en längd af 4,872,3 km. en spårvidd af 1,435 m.

1 » » » » » 18,2 » » » » 1,188 »

2 » » » » » 48,3 » » » » 1,093 »

12 » » » » » 501,1 » » » » 1,067 »

44 » » » » » 1,843,7 » » » » 0,891 »

2 » » » » » 150,0 » » » » 0,802 »

5 » » » » » 104,7 » » » » 0,600 »

161 st. Summa 7,538,3 km.

Statens jern-
vägstrafik.

Under år 1900 har för allmän trafik öppnats bandelarne Krylbo—Frövi om 107 km. och Boden—Niemisel om 32 km. Längden af för trafik öppnade statsbanor utgjorde vid samma års slut 3,849 kilometer.

Brutto-
inkomst.

Bruttoinkomsten af statsbanornas trafik belöpte sig för år 1900 till omkring 45 millioner kronor.

Till Statskon-
toret levererade
trafikmedel.

Af statens jernvägars trafikinkomster hafva under år 1900 till Statskontoret inlevererats 7 millioner kronor.

Kongl. Maj:t har dels den 1 Juni 1900 fastställt viss ändring af bestämmelsen i § 3 af nådiga aflöningsreglementet för tjenstemän och betjente vid statens jernvägar den 15 Oktober 1897 om antalet arfvoden till byrådirektörer, byråingenjörer och baningenjörer, dels ock den 21 December 1900 utfärdat kungörelse angående ändrad lydelse af §§ 12, 13, 38, 39, 41 och 56 i nådiga instruktionen för Jernvägsstyrelsen med underlydande distriktsförvaltningar den 15 Oktober 1897.

Förhöjning af antalet arfvoden till byrådirektörer m. fl. samt ändring af instruktionen för Jernvägsstyrelsen.

Under år 1900 har ångfärjan »Malmö» levererats af Kockums mekaniska verkstads aktiebolag och insatts i ångfärjeförbindelsen mellan Malmö och Köpenhamn, der färjan, omvexlande med den redan förut befintliga danska, upprätthåller samtrafiken mellan Sverige och Danmark. Den svenska färjans insättande å trafikleden egde rum den 15 Augusti 1900.

Ångfärjeförbindelsen med Danmark.

Kongl. Maj:t har den 6 April och den 30 November 1900 utfärdat särskilda nådiga kungörelser angående ändrad lydelse af §§ 2 och 6 i den utaf Kongl. Maj:t den 22 Januari 1881 fastställda förnyade taxa för befordran under fredstid på statens och enskilda jernvägar af rikets försvarsväsen tillhörande personal, materiel, effekter och förnödenheter, sådana samma paragrafer lyda enligt nådiga kungörelserna den 17 Mars 1894 och den 2 September 1898.

Angående befordran under fredstid å jernvägar af rikets försvarsväsen tillhörande personal m. m.

Å de af Riksdagen beslutade statsbanebyggnaderna Gellivare—riksgränsen och Göteborg—Skee hafva arbetena bedrivits å den förstnämnda utefter banans hela längd, hvarvid spåret framdragits till Torneträsk, och å den senare hufvudsakligen å sträckan mellan Uddevalla och Orrekläpp.

Statens jernvägsbyggnader.

För uppgörande af definitivt förslag till nya och förändrade bangårdsanordningar i och invid Stockholm hafva under år 1900 utförts en del härför erforderliga undersökningar och andra utredningar.

1) Den af Kongl. Maj:t den 16 Juli 1897 tillsatta komitén för Sveriges deltagande i 1900 års verldsutställning i Paris bestod vid nästlidna års ingång af följande ledamöter: generaldirektören A. R. Åkerman (ordf.); rektorn B. V. Adler; fabriksidkaren R. Almström; ledamoten af Akademien för de fria konsterna, professoren G. A. Björck; telegrafdirektören N. R. Curman; disponenten för Uddeholmsverken C. Danielsson; ledamoten af Riksdagens första kammare, generalkonsuln E. Fränckel; disponenten W. Gibson; ingenjören C. R. Lamm; slottsarkitekten J. F. Lilljekvist; bruksegaren C. C:son Lindberg; disponenten E. J. Ljungberg; geologen H. Lundbohm; arkitekten C. O. Möller; disponenten A. H. Nordenfelt; d. v. landshöfdingen A. T. Odelberg; fabriksidkaren K. Söderblom; verkställande direktören för Husqvarna vapenfabriks aktiebolag G. W. S. Tham; grosshandlanden A. Thiel; intendenten vid Nationalmuseum G. H.

Komitéer och kommissioner.

Upmark; professoren E. A. Wijkauder samt fru Anna Wallenberg, född von Sydow (adjungerad af komitén enligt nådigt bemyndigande).

Af dessa hafva bruksägaren Lindberg och intendenten Upmark under året aflidit.

Komiténs ordförande har meddelat att, sedan de flesta nödiga förberedelserna för Sveriges deltagande i verldsutställningen af komitén vidtagits redan under de föregående åren af dess verksamhet, komitén under år 1900 sammanträdte endast en gång; att komiténs förvaltningsutskott under samma år haft 9 sammanträden; att komiténs byrå i Stockholm, som sedan den 1 Oktober 1898 varit i oafbruten verksamhet, under år 1900 varit tillgänglig för allmänheten hvarje helgfri dag kl. 10 f. m.—3 e. m.; samt att svenska generalkommissariatet i Paris den 1 Juli 1899 trädte i verksamhet, och hade generalkommissarien under större delen af år 1900 uppehållit sig vid verldsutställningen.

2) Komitén för afgifvande af underdånigt utlåtande och förslag till bestämmelser i fråga om inrättande af förliknings- och skiljenämnder i tvister mellan arbetsgifvare och arbetare, hvilken komité af Kongl. Maj:t tillsatts den 19 Maj 1899, bestod vid 1900 års ingång af följande ledamöter: d. v. landshöfdingen K. S. Husberg (ordf.); ledamoten af Riksdagens andra kammare, valmästaren A. H. Göthberg; redaktören H. Hedlund; grosshandlanden F. K. Kempe; ledamoten af Riksdagens första kammare, bruksdisponenten J. H. Kjellgren; bokbindaren W. Reslow; fabriksdisponenten G. W. S. Tham; faktorn C. G. Thor samt verkstadsdirektören H. Wessberg, af hvilka Kongl. Maj:t den 8 September 1900, på derom gjord underdånig fränställning, i nåder entledigat dåmera statsrådet Husberg från uppdraget att vara ordförande uti komitén; i sammanhang hvarmed Kongl. Maj:t förordnat fabriksdisponenten Tham att efter statsrådet Husberg vara ordförande.

Denna komité har under år 1900 sammanträdte från och med den 15 Januari till och med den 22 Februari samt från och med den 24 Oktober till och med den 1 November. Komiténs arbeten hafva fortskridit derhän, att komitén till tryckning aflemnat förslag till förordning angående medling i arbetstvister jemte motiv samt en redogörelse för hithörande förhållanden i utlandet.

3) Den af Kongl. Maj:t den 2 Juni 1899 tillförordnade komité för utarbetande af förslag till nya stater för post- och telegrafverken bestod vid 1900 års ingång af följande ledamöter: generaldirektören C. E. G. B. Storckenfeldt (ordf.); d. v. t. f. byråchefen H. T. Biörklund; ledamoten af Riksdagens andra kammare, lektorn S. G. von Friesen; ledamoten af Riksdagens första kammare generalkonsuln E. Fränckel; ledamoten af Riksdagens andra kammare, hemmansegaren P. Pehrson i Törneryd; byråchefen M. Wennman och ledamoten af Riksdagens första kammare, f. d. kaptenen F. E. Pettersson.

I denna komités sammansättning har under år 1900 inträffat följande förändringar: Kongl. Maj:t har dels den 11 Maj beviljat hemmansegaren P. Pehrson

sökt entledigande från uppdraget att vara ledamot i komitén och i sammanhang dermed förordnat ledamoten af Riksdagens andra kammare, hemmanssegaren C. Persson i Stallarhult att i P. Pehrsons ställe vara ledamot i komitén, dels ock den 28 September, uppå derom gjorda underdåniga ansökningar, beviljat generaldirektören Storckenfeldt och lektorn von Friesen nådigt entledigande från det dem meddelade förordnande att vara den förre ordförande och den senare ledamot i komitén, hvarjemte Kongl. Maj:t förordnat dels t. f. generalpostdirektören F. H. Schlytern att, efter generaldirektören Storckenfeldt, vara ordförande i komitén, dels ledamoten af Riksdagens andra kammare, grosshandlanden E. F. V. Meyer att i lektorn von Friesens ställe vara ledamot i komitén, dels t. f. distriktsingenjören vid telegrafverket, telegrafkommissarien L. A. W. Rydin att vara ledamot i samma komité.

Sedan komitén under hösten 1899 sysselsatt sig hufvudsakligen med genomgåendet af ett förut upprättadt och för komitén framlagdt förslag till nytt aflöningsreglemente för tjenstemän och betjente vid telegrafverket, ajournerade komitén den 15 December 1899 sin verksamhet och uppdrog dervid åt sin dåvarande ordförande generaldirektören Storckenfeldt och t. f. byråchefen Biörklund att, med anlitande af erforderligt biträde, å komiténs vägnar uppgöra förslag till klassindelning af postkontoren i riket m. m.

När komitén derpå åter sammanträdde i Maj månad 1900, hade förelegat ett af ofvanbemälde delegerade utarbetadt förslag till aflöningsreglemente för tjenstemän och betjente vid postverket, hvilket förslag af komitén genomgått i hvad angick aflöningsbeloppen för embets- och tjenstemän samt betjente hos Generalpoststyrelsen samt tjenstemännen vid postverkets distrikts- och lokal-förvaltningar.

Komitén hade derpå ånyo afbrutit sina sammanträden den 29 derpåföljande Juni, hvarvid åt generaldirektören Storckenfeldt samt komiténs ledamöter dåmera öfverdirektören Biörklund och byråchefen Wennman uppdragits att, med anlitande af nödigt biträde, låta utarbeta sådana statistiska tabeller, som ansåges erforderliga för klassificeringen samt bestämmandet af aflöningsförmåner för tjenstepersonalen vid telegrafverket, afvensom att låta verkställa de kompletteringar, hvartill 1899 års rörelse vid postverket gäfvé anledning.

Efter det delegerade varit i verksamhet en del af sommaren, hade komitén återtagit sina sammanträden den 10 September, men nödgats, på grund af uppkomna förhinder för ordföranden och lektorn von Friesen, efter fyra dagar åter afbryta sammanträdena. Det omförmälda statistiska tabellarbetet hade emellertid fortgått under ledning af öfverdirektören Biörklund och byråchefen Wennman.

Då komitén derefter ånyo sammanträdde den 18 Oktober 1900, hade det statistiska arbetet förelegat i det närmaste fullfärdigt.

Komiténs arbeten hade derpå fortgått från sistnämnda dag till och med den 13 derpåföljde December; och hade komitén dervid, bland annat, jemväl ånyo

genomgått vissa förut behandlade delar af de upprättade förslagen till aflöningsreglementen samt beträffande åtskilliga frågor fattat provisoriska beslut.

4) Den på grund af Kongl. Maj:ts nådiga bemyndigande den 20 Maj 1898 tillkallade kommissionen för utarbetande inom vederbörande statsdepartement af förslag till bestämmelser rörande villkoren för anläggning och begagnande af elektriska ljus- och kraftledning har under år 1900 utgjorts af t. f. telefoninspektören J. A. Alström; majoren O. A. Busch; ingenjören A. Decker; hofrättsrådet G. Ribbing; t. f. byråchefen F. B. Stafsing; ledamoten af Riksdagens första kammare, bruksegaren V. H. S. Tham och ingenjören K. Wallin.

Kommissionen har under år 1900 sammanträdt den 15 November, hvarjemte en dess underafdelning, bestående af hofrättsrådet Ribbing samt ingenjörerna Decker och Wallin, under tiden från den 1 September till och med den 15 Oktober sammanträdt för redigering af i princip antagna förslag. Sådana förslag föreligga nu för att, efter någon ytterligare formel öfverarbetning, under den närmaste framtiden underställas kommissionen i dess helhet.

5) Den på grund af nådigt bemyndigande den 19 Maj 1899 tillkallade kommissionen för utarbetande inom vederbörande statsdepartement af förslag till ändring i gällande stadganden angående tillhandahållande af tidningar genom postverkets försorg har under år 1900 bestått af följande personer, nemligen: aktuarien F. A. A. Grönwall; ledamoten af Riksdagens andra kammare, redaktören E. Hammarlund; professoren E. W. Montan; ledamoten af Riksdagens andra kammare, landtbrukaren I. Månsson i Trää; och postdirektören H. L. P. Winroth.

Rörande kommissionens verksamhet under år 1900 har från kommissionen meddelats, att densamma då sammanträdt 31 Januari—6 April, 23 April—3 Maj, 28 Maj—9 Juni, 10—27 Oktober samt 22 November—17 December; att utöfver nämnda tider postdirektören Winroth varit jemte aktuarien Grönwall, hvilken bestridde sekreteraregöromålen inom kommissionen, för densammas räkning sysselsatt den 29 och 30 Januari, den 4 och 5 Maj, den 9 Oktober samt den 18 och 19 December; att dessutom Grönwall varit af arbeten för kommissionens räkning upptagen under ytterligare följande tider, nemligen: 7—22 April, 6—27 Maj, 10—30 Juni, 16 Augusti—8 Oktober samt 28 Oktober—21 November; samt att kommissionens arbete så långt fortskridit, att kommissionen, som hade för afsigt att åter sammanträda den 10 innevarande Januari, hoppades kunna inom den närmast derpå följande tiden afgifva utlåtande och förslag i det ämne, som kommissionens uppdrag afsåge.

6) Kongl. Maj:t har den 21 September 1900 förordnat landshöfdingen friherre G. O. R. Lagerbring och inspektören öfver försäkringsanstalterna, professoren A. Lindstedt att verkställa utredning och uppgöra förslag rörande inrättandet af en riksförsäkringsanstalt för försäkring af arbetare för olycksfall i

arbetet, hvarefter chefen för Civildepartementet den 13 December, jemlikt nådigt bemyndigande, uppdragit åt byråchefen i Generalpoststyrelsen t. f. föredraganden för ärenden rörande Postsparbanken G. F. Sandberg att deltaga i berörda arbete.

För ifrågavarande utredning hafva friherre Lagerbring och professoren Lindstedt sammanträdt från och med den 8 till och med den 13 Oktober samt sedermera under tiden till den 26 i samma månad haft åtskilliga sammankomster. Sedan de tre komiterade ytterligare från och med den 27 till och med den 29 December för uppdraget sammanträdt, har af dem afgifvet utlåtande i ärendet till Civildepartementet inkommit.

Sveriges deltagande i 1900 års verldsutställning i Paris har genom de rikliga erkännanden, som från vidt skilda håll kommit de flesta svenske utställare till del, varit i hög grad hedrande för landets näringslif och kultur. Att flertalet af de svenska utställningsföremålen varit af framstående eller fullt tillfredsställande beskaffenhet, derom vittna ock på ett oförtydbart sätt de jemförelsevis talrika och höga pris, som af den internationella juryn tillerkänts svenska utställare och deras medarbetare. Så hafva inemot 90 procent af de svenska utställningarne inom industriens områden prisbelönats.

Verldsutställningen i Paris 1900.

I främsta rummet hafva Sveriges utställningar af jern och stål samt deraf tillverkade produkter — såväl till följd af de utställda föremålens utmärkta beskaffenhet som för det förträffliga sätt, hvarpå denna afdelning var anordnad — på ett lysande sätt häfdat Sveriges rangplats på jernhandteringens område. Inom undervisningsafdelningen torde Sverige näppeligen vid någon föregående verldsutställning hafva varit så värdigt representeradt som vid denna. Äfven de svenska afdelningarna för maskiner och redskap, elektricitet, konstindustriella tillverkningar samt papper och pappersmassa ådrogo sig berättigad uppmärksamhet.

Kongl. Maj:t har den 29 Juni 1900 utfärdat kungörelse angående upptagande för svenska statens räkning af ett tre och en half procents svenskt statslån med obligationer, som för tiden till den 15 Augusti 1910 afstämplats till fyra procent.

Upptagande af statslån.

Den 22 Juni 1900 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse i anledning af Riksdagens beslut angående Riksbankens styrelse och förvaltning.

Riksbankens styrelse och förvaltning.

Inlösen af
skattefrälse-
räntor.

Kongl. Maj:t har den 11 Maj 1900 utfärdat kungörelse angående utsträckning af tiden för anmälan om inlösen af skattefrälseräntor.

Skyldighet för
innehafvare af
vissa tjenstbe-
fattningar att
vara under-
kastade förän-
drade bestäm-
melser i fråga
om rätt till
pension.

Den 31 Mars 1900 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse angående skyldighet för innehafvare af vissa tjenstbefattningar att vara underkastade förändrade bestämmelser i fråga om rätt till åtnjutande af pension.

Skyldighet för
innehafvare af
tjenstbefatt-
ningar vid tull-
och postverket
att vara under-
kastade ändra-
de bestämmel-
ser i fråga om
rätt till pen-
sion.

Kongl. Maj:t har den 21 December 1900 utfärdat kungörelse angående skyldighet för innehafvare af tjenstbefattningar vid tullverket och postverket att vara underkastade förändrade bestämmelser i fråga om rätt till åtnjutande af pension.

Bestämmelser
om förlust af
pensionsrätt
eller pension
för den, som
blifvit från
innehafvande
tjänst afsatt
eller förklarats
hafva gjort sig
till afsättning
skyldig.

Kongl. Maj:t har den 25 Maj 1900 utfärdat kungörelse angående bestämmelser om förlust af pensionsrätt eller pension för den, som blifvit från innehafvande tjänst afsatt eller förklarats hafva gjort sig till afsättning skyldig.

Bevillning af
fast egendom
samt af in-
komst.

Den 1 Juni 1900 utfärdade Kongl. Maj:t kungörelse angående den vid 1900 års riksdag åtagna bevillning af fast egendom samt af inkomst.

Stämpel-
avgiften.

Kongl. Maj:t har den 15 Juni 1900 utfärdat kungörelse angående stämpelavgiften.

Förfarande
med böter, som
ådömts svaran-
depart för ute-
blifvande i
brottmål.

Den 17 Oktober 1900 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse, huru i vissa fall skall förfaras med böter, som ådömts svarandepart för uteblifvande i brottmål.

Vid Myntverket hafva under år 1900 blifvit utmyntade:		Myntverket.
Guldmynt: 20-kronor	kr. 2,083,980,00,	
Silfvermynt: 2-kronor	» 261,674,00,	
10-ören	» 117,269,80,	
Bronsmynt: 5-ören	» 18,229,00,	
2-ören	» 13,755,00,	
1-ören	» 29,287,00,	
hvarjemte under samma tid från Myntverket, hufvudsakligen till landsorten, utvexlats:		
i silfvermynt	kr. 3,203,200,00,	
» bronsmynt	» 88,700,00,	
samt under enahanda tid preglats 15,052 stycken medaljer till värde af 63,041 kronor 12 öre.		

Kongl. Maj:t har den 27 Oktober 1900 utfärdat kungörelse angående förändrad lydelse af §§ 2, 3, 11, 20 och 27 i förnyade nådiga instruktionen för Kongl. Maj:ts och Rikets Kommerskollegium den 30 Oktober 1891. Ändring i instruktionen för Kommerskollegium.

Kongl. Maj:t har under år 1900 beviljat 35 utländingar tillstånd att i riket idka handel eller annan näring. Tillstånd för utländingar att i riket idka handel m. m.

Från det af Riksdagen för år 1900 beviljade anslag för beredande åt sjömanshusen af skälighets ersättning för dem åliggande bestyr med värnpligtiges inskrifning och redovisning samt med utarbetande af sjöfartsstatistiska uppgifter hafva bidrag tilldelats 44 sjömanshus. Bidrag till sjömanshusen.

Kongl. Maj:t har den 11 Maj 1900 utfärdat kungörelse angående anstånd med tillämpning af vissa bestämmelser i nådiga förordningen angående de räddningsinrättningar och eldsläckningsredskap, hvilka ångfartyg under resor med passagerare skola medföra, den 1 Juli 1898. Anstånd med tillämpning af vissa bestämmelser i gällande förordning angående de räddningsinrättningar m. m., hvilka ångfartyg i vissa fall skola medföra.

Kongl. Maj:t har den 19 Oktober 1900 förordnat om ny indelning från och med ingången af år 1901 af riket i distrikt för yrkesinspektionen. Ny indelning af rikets yrkesinspektorsdistrikt.

Sjöfarten och gränstrafiken mellan Sverige och Norge. Kongl. Maj:t har den 20 April 1900 låtit utfärda förordning angående vissa bestämmelser rörande sjöfarten och gränstrafiken mellan Sverige och Norge att, der icke annorlunda stadgas, lända till efterrättelse till och med den 15 Maj 1901.

Lättnader för tullfritt utlemnande af till riket återinförda varor. Kongl. Maj:t har den 4 Maj 1900 meddelat särskilda föreskrifter angående lättnader för tullfritt utlemnande af till riket återinförda varor.

Tulltaxan. Kongl. Maj:t har den 25 Maj 1900 låtit utfärda kungörelse angående fortsatt tillämpning af tulltaxan den 24 Oktober 1898 med vissa ändringar.

Ändring i föreskrifter angående tullbehandling af visst från Norge ankommande, Sverige transiterande resgods. Kongl. Maj:t har den 22 Juni 1900 meddelat viss ändring af föreskrifna villkor för försändning i låst vagn från Mon till Helsingborg af från Norge ankommet, icke undersökt resgods.

Ändring i gällande bestämmelser i fråga om tullbehandlingen af från utrikes ort inkommande gods, som angifves till omedelbar transitförsändning. Kongl. Maj:t har den 12 Juli 1900 meddelat viss ändring i gällande bestämmelser i fråga om tullbehandlingen af från utrikes ort inkommande gods, som angifves till omedelbar transitförsändning.

Stapelstads- samt nederlags- och transitupplagsrätt. Kongl. Maj:t har beviljat Lysekil och Motala stapelstads- samt nederlags- och transitupplagsrätt, hvarjemte Kongl. Maj:t beviljat staden Vadstena förlängning intill utgången af år 1905 af den intill nästlidet års slut staden medgifna stapelstads- samt nederlags- och transitupplagsrätt.

Ny tullstation. Enligt nådigt medgifvande har Generaltullstyrelsen inrättat förtullningsstation vid Jakobsrud inom Elfsborgs län.

Postsparbanken. Antalet postanstalter, hvilka såsom postsparbankskontor betjena allmänheten med mottagande och utbetalande af postsparbanksmedel, utgjorde vid utgången af November månad 1900 2,639, hvarjemte sparmärkesförsäljningsställenas antal uppgick till 4,125, deraf 2,450 postanstalter.

Antalet delegare i Postsparbanken utgjorde vid samma års början 556,544. Under tiden 1 Januari—30 November hafva tillkommit 72,090, under det att

51,482 afgått genom uttagande af samtliga innestående medel. Delegareantalet utgjorde fördenskull sistnämnda dag 577,152.

Under tiden 1 Januari—30 November 1900 insattes i Postsparbanken 12,577,188 kronor och uttogos 17,465,041 kronor 79 öre, hvadan delegarnes behållning, som vid årets början uppgick till 59,934,156 kronor 29 öre, minskats med 4,887,853 kronor 79 öre och den 30 November 1900 utgjorde 55,046,302 kronor 50 öre, oberäknadt upplupna räntor för den gångna delen af året.

Postsparbankens inlåningsränta har under året oförändradt utgjort 3,6 procent för år.

De af Postsparbanken förvaltade medlen voro vid November månads utgång placerade dels i obligationer, utfärdade af svenska staten, Sveriges allmänna hypoteksbank eller kommuner inom landet till ett bokfördt värde af 47,016,498 kronor 12 öre, dels ock i direkta lån till kommuner till ett sammanlagdt kapitalbelopp af 16,468,144 kronor 01 öre, hvarjemte vid samma tidpunkt i Riksbanken inestodo 1,498 kronor 19 öre.

På grund deraf att under åren 1899 och 1900 uttagningarne af postsparbanksmedel öfverstigit insättningarne, har Postsparbanken fått sig från Riksgäldskontoret beviljad lån å tillhopa 6,000,000 kronor, hvilka lån fortfarande äro oguldna.

Under år 1900 hafva till Patent- och Registreringsverket inkommit 2,258 ansökningar om erhållande af patent, 380 ansökningar om registrering af varumärken och 29 ansökningar om erhållande af mönsterskydd. Patent- och registreringsväsendet.

Under året har Patent- och Registreringsverket beviljat 1,317 patent och registrerat 328 varumärken samt 13 mönster.

Antalet af de under år 1900 till Patent- och Registreringsverket inkomna anmälanden till aktiebolagsregistret har uppgått till 2,230, deraf 409 afsett registrering af aktiebolag.

Under året hafva registrerats 11 bolag, för hvilka Kongl. Maj:t före 1897 års början fastställt ordning, och 381 andra bolag.

Af de sistnämnda, hvilkas sammanlagda tecknade aktiebelopp utgör 58,602,715 kronor, deraf 48,000,425 kronor 99 öre inbetalts, äro:

1 försäkringsaktiebolag med ett aktiekapital af	150,000 kronor
7 jernvägsaktiebolag med ett sammanlagdt aktiekapital af	2,111,100 »
197 industri- och fabriksaktiebolag » » »	35,060,480 »
40 rederiaktiebolag » » »	3,582,100 »
58 handels- och hushållsföreningsaktiebolag med ett sammanlagdt aktiekapital af	4,628,490 »
5 bankaktiebolag med ett sammanlagdt aktiekapital af	1,933,000 »
73 aktiebolag bildade för hvarjehanda ändamål med ett sammanlagdt aktiekapital af	11,137,545 »
	<hr/>
	58,602,715 kronor.

Ändring i förordningen angående vilkoren för försäljning af brännvin m. m. Kongl. Maj:t har den 25 Maj 1900 utfärdat kungörelse angående ändrad lydelse af § 38 i nämnda förordningen angående vilkoren för försäljning af vin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker den 24 Maj 1895.

Ändring i förordningen om mått och vikt. Den 8 Juni 1900 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse angående ändrad lydelse af 7 § i nämnda förordningen om mått och vikt den 9 Oktober 1885.

Ändring i ordningsstadgan för brännvinsbrännerierna i riket. Kongl. Maj:t har den 17 Oktober 1900 utfärdat kungörelse angående ändrad lydelse af §§ 6 och 7 i ordningsstadgan för brännvinsbrännerierna i riket den 13 Juli 1887.

Allmänna hypoteksbanken. Allmänna hypoteksbankens obligationsskuld, som vid 1898 års utgång utgjorde 294,374,066 kronor 67 öre, uppgick vid 1899 års slut till 294,465,026 kronor 67 öre, hvaraf mot inhemska obligationer 116,780,800 kronor, mot tyska 148,534,666 kronor 67 öre och mot franska 29,149,560 kronor; och utgjorde räntan, hvarmed obligationerna voro förskrifna, 5 % å 14,421,200 kronor, 4 % å 192,371,593 kronor 33 öre, $3\frac{3}{4}$ % å 32,331,000 kronor och $3\frac{1}{2}$ % å 55,341,233 kronor 34 öre.

Under år 1900 hafva af bankens svenska obligationer försållts: 4 % obligationer till belopp af 134,900 kronor. Något nytt obligationslån har icke under samma år af hypoteksbanken upplagts. Under år 1900 hafva följande amorteringar å bankens obligationslån verkstälts, nemligen: å inhemska 5 procentlånet 301,500 kronor, å inhemska 4 procentlånen 202,600 kronor, å inhemska $3\frac{3}{4}$ procentlånen 135,400 kronor, å inhemska $3\frac{1}{2}$ procentlånet 74,200 kronor, å tyska 4 procentlånet 473,866 kronor 67 öre, å tyska $3\frac{1}{2}$ procentlånet 148,533 kronor 33 öre och å franska 4 procentlånet 373,680 kronor.

Hypoteks-föreningarnas ställning. Enligt den öfversigt af hypoteks-föreningarnas ställning vid 1899 års slut, hvilken i Finansdepartementet upprättats efter uppgifter från de särskilda hypoteks-föreningarna, utgjorde summan af den amorteringslåneskuld, hvari hypoteks-föreningarna, efter afdrag af de å lånen verkställda amorteringar, till allmänna hypoteksbanken då häftade, 270,033,273 kronor 29 öre eller 4,211,259 kronor 50 öre mer än vid utgången af år 1898.

Allmänna hypotekskassan för Sveriges städer. Allmänna hypotekskassans för Sveriges städer obligationsskuld utgjorde vid 1899 års utgång 23,817,200 kronor mot 24,066,000 kronor vid utgången af år 1898. Under år 1900 har från hypotekskassan icke någon obligationsförsäljning egt rum. Hypotekskassans fordringar hos delegerade stadshypoteks-föreningar och kommuner uppgingo vid 1899 års slut, efter verkställd amortering, till sammanlagdt 12,335,018 kronor 56 öre.

Riksbankens metalliska kassa utgjorde, beräknad i enlighet med gällande bestämmelser, vid slutet af November 1900 i rundt tal 37,012,900 kronor mot 30,500,200 kronor vid samma tid år 1899. Riksbankens och de enskilda bankinrättningarnas kassa-tillgångar.

De enskilda bankerna egde vid utgången af November 1900 i myntadt och omyntadt guld vid hufvudkontoren 9,508,800 kronor mot 9,356,100 kronor vid samma tid år 1899.

Det belopp i guld, som vid slutet af November 1900 fans hos aktiebankerna utgjorde 132,200 kronor mot 116,800 kronor den 30 November 1899.

Riksbanken och de enskilda bankinrättningarna hade den 30 November 1900 fordringar hos utlandet i räkning och på grund af vexlar till belopp af 90,501,600 kronor mot skulder å tillhoppa 46,189,000 kronor, så att bankernas öfverskjutande fordran hos utlandet utgjorde 44,312,600 kronor mot 55,602,900 kronor vid samma tid år 1899. Derjemte innehade Riksbanken den 30 November 1900 utländska obligationer till ett belopp af 10,037,400 kronor emot 10,172,400 kronor samma dag år 1899.

Beloppet af utelöpande banksedlar var vid slutet af November 1900, i rundt tal, för Riksbanken 64,308,400 kronor och för de enskilda bankerna 82,214,200 kronor eller sammanlagdt 146,522,600 kronor. Vid samma tid år 1899 var utelöpande sedelbeloppet 143,844,600 kronor och har alltså en ökning med 2,678,000 kronor egt rum, i det att Riksbankens sedelutgifning minskats med 2,440,400 kronor och de enskilda bankernas ökats med 5,118,400 kronor. Utelöpande banksedlar.

I Riksbanken och de enskilda bankinrättningarna voro den 30 November 1900 inestående: Bankernas in- och utlåning.

på sparkasseräkning 89,920,300 emot 84,201,400 kronor samma dag år 1899,

på giro-, upp- och afskrifnings- samt löpande räkning 167,720,300 kronor emot 167,767,900 kronor samma dag år 1899,

på depositionsräkning 544,745,600 kronor emot 467,170,100 kronor samma dag år 1899.

Beloppet diskonterade inrikes vexlar, som den 30 November 1899 utgjorde 360,197,200 kronor, var vid samma tid år 1900 392,189,800 kronor och hade således ökats med 31,992,600 kronor.

Vid slutet af November 1900 utestod såsom lån ett belopp af 496,580,400 kronor emot 464,544,000 kronor vid samma tid år 1899, hvilket således innebär en ökning af 32,036,400 kronor.

Det å kassa- och resekreditiv utestående beloppet hade från slutet af November 1899 till samma tid år 1900 ökats från 116,926,700 kronor till 137,360,700 kronor eller med 20,434,000 kronor, hvarjemte det å löpande räkning utestående

beloppet under samma tid ökats från 80,625,200 kronor till 91,706,900 kronor eller med 11,081,700 kronor.

Den 30 November 1900 var derjemte på indrifning beroende ett belopp af 3,920,200 kronor emot 3,085,800 kronor samma dag år 1899.

Totalsumman af bankernas till allmänna rörelsen lemnade försträckningar utgjorde alltså vid slutet af November 1900 1,121,758,000 kronor emot 1,025,378,900 kronor vid samma tid år 1899 och hade således ökats med 96,379,100 kronor, under det hela inlåningen på sparkasse-, giro-, upp- och afskrifnings- samt löpande räkning och depositionsräkning samtidigt ökats med 83,246,800 kronor. Under samma tid hafva bankernas fonder ökats med 13,784,300 kronor.

Nya och upplösta bankaktiebolag.

Under år 1900 har Kongl. Maj:t meddelat följande aktiebolag tillstånd att, utan rätt till utgifvande af egna banksedlar, drifva bankrörelse, nemligen: aktiebolaget Oskarshamns folkbank, aktiebolaget Jemtlands kreditbank, Mellersta Hallands bankaktiebolag och aktiebolaget Östersunds diskontbank. Under året hafva aktiebolaget Mellersta Hallands folkbank och aktiebolaget Jemtlands Goodtemplarbank upphört med bankrörelsen.

Frihet från utmätning för pensioner.

Kungörelser hafva af Kongl. Maj:t utfärdats angående frihet från utmätning för pension, som enligt reglementet för hypoteksföreningen emellan jordägare i Gotlands län utgår till föreningens tjenstemän, samt för pensioner från Dalslands jernvägs pensions- och understöds-kassa, svenska arbetarelifvörsäkringsbolaget Valand samt Gefle—Dala jernvägs pensionskassa.

Komiterade för revision af förordningen angående hvad i afseende å passagerareångfartyg m. iakttagas bör.

Sedan statsrådet och chefen för Civildepartementet jemlikt nådigt bemyndigande för verkställande af revision af förordningen den 12 Februari 1864 angående hvad i afseende å passagerareångfartygs byggnad, utrustning och begagnande iakttagas bör nedannämnda dagar tillkallat följande personer, nemligen: den 29 December 1896 kommerserådet Ernst Axel Günther, f. d. direktören vid mariningeniörstaten Johan Ludvig Frykholm och föreståndaren för navigations-skolan i Göteborg, kaptenen Julius Magnus Lagervall, den 19 Oktober 1897 öfveringenjören vid Bergsunds mekaniska verkstad Valdemar Jacobsen, den 8 September 1898 befälhafvaren å ångfartyget Carl XV, sjökaptenen Oskar Fredrik Hedborg och den 19 Januari 1900 föreståndaren för Siemens tekniska byrå, f. d. kommandörkaptenen Carl Fredrik Ekermann, hafva bemålde komiterade den 15 Mars sistnämnda år afgifvit af motiv åtföljdt förslag till förordning i ämnet; hvarefter Kongl. Maj:t anbefalt Kommerskollegium att i anledning af berörda förslag afgifva underdånigt utlåtande.

Sedan Kongl. Maj:t den 15 Oktober 1897 tillsatt en komité för utredning angående ändrade grunder för den kommunala beskattningen äfvensom förordnat till ordförande i komitén filosofie doktorn Carl Christian Peter Herslow och till ledamöter i komitén godseigaren Ernst Herman Behm, häradshöfdingen Gustaf Johan Georg Axel Berg, landskamreraren Per Axel Henrik Cavalli, domänintendenten Oskar Erickson, civilingenjören Johan Henrik Gotthard Fredholm, f. d. rytmästaren friherre Johan Theodor Gripenstedt, öfverdirektören grefve Hugo Erik Gustaf Hamilton, fullmäktigen i Riksbanken Olof Jonsson i Hof, filosofie doktorn Philip Leman, filosofie doktorn Axel Vilhelm Ljungman, landbrukaren Ivar Månsson i Trää, grosshandlaren John Robert Rettig och kamrarrättsrådet Johan Östberg, har komitén den 18 Maj 1900 afgifvit underdånigt betänkande med förslag i ämnet, hvarefter Kongl. Maj:t den 17 påföljde Augusti från vederbörande myndigheter infordrat yttranden öfver berörda förslag.

Den 1 Juli 1898 tillsatte Kongl. Maj:t en komité med uppdrag att inkomma med underdånigt utlåtande och förslag dels rörande ifrågasatt lindring i konsulatafgifterna för svenska fartyg, dels ock angående de åtgärder, som kunde finnas böra ytterligare vidtagas till beredande af lättnader för och till höjande af den svenska sjöfartsnärings samt till främjande af Sveriges direkta utrikes handel, särskildt på aflägsna länder. Bemälda komité, bestående af generaldirektören Staffan Fredrik Robert Pehr Cederschiöld såsom ordförande samt skeppsbyggmästaren Olof August Brodin, generalkonsuln Axel Johnson, grosshandlaren Olof Melin, grosshandlaren John Robert Rettig, kaptenen Gustaf Oscar Wallenberg och ångfartygsbefälhafvaren Vilhelm Rudolf Willborg, har under år 1900 varit samlad in pleno under följande tider, nemligen: den 25 Januari—7 April, 18 April—30 Maj, 22 Oktober—7 November samt 11 och 12 December. En underafdelning af komitén med visst uppdrag har varit i verksamhet från och med den 8 till och med den 27 November. Derutöfver har komiténs ordförande varit dels den 8—17 April och dels den 1—21 Oktober för komitéarbetet sysselsatt. Komitén har den 15 Maj 1900 afgifvit utlåtande och förslag angående sjöfartsavgifter samt å särskilda tider till Kongl. Maj:t öfverlemnadt åtskilliga bihang till komiténs betänkanden. Den 12 December samma år har komitén afslutat sin verksamhet efter att hafva justerat utlåtande och förslag angående dels beredande af kapital för rederinärings samt vissa andra sjöfartsnärings rörande frågor, dels ock vissa åtgärder till befrämjande af Sveriges direkta utrikes handel, särskildt på aflägsna länder. Sistberörda båda utlåtanden och förslag hafva dock icke före nämnda års utgång till Kongl. Maj:t inkommit.

Handels-
och sjöfarts-
komitén.

Maltdrycks-
komitén.

Sedan Kongl. Maj:t den 7 Oktober 1898 tillsatt en komité med uppdrag att, efter utredning rörande de ändringar, som i syfte att ytterligare främja nykterheten kunde behöfva vidtagas i förordningen angående försäljning af vin, maltdrycker, kokadt kaffe och andra tillagade, icke spirituösa drycker den 24 Oktober 1885, afgifva förslag i ärendet, samt förordnat till ordförande i komitén landshöfdingen Filip August Boström och till ledamöter i komitén landssekreteraren Matths Falk, hemmansegaren Gustaf Jansson i Krakerud, professorn Johan Peter Klason, grosshandlaren Ernst Fredrik Wilhelm Meijer, assessoren Gustaf Emil Sundberg, lektorn Paul Peter Waldenström och godssegaren Gustaf Fredrik Östberg, så har komitén den 23 Maj 1900 afgifvit underdånigt betänkande med förslag i ämnet, hvarefter Kongl. Maj:t från vederbörande myndigheter infordrat yttranden öfver samma förslag.

Komitén för
utredning an-
gående förän-
dradt ordnande
af det civila
pensionsväsen-
det.

Sedan Kongl. Maj:t den 9 Juni 1899 tillsatt en komité för verkställande af utredning angående förändradt ordnande af det civila pensionsväsendet samt förordnat till ordförande i komitén generaldirektören Frans Albert Anderson och till ledamöter i densamma civilingenjören Johan Henrik Gotthard Fredholm, professorn Anders Lindstedt, hemmansegaren Carl Persson i Stallerhult och godssegaren Wilhelm Walldén, har komitén varit samlad in pleno under tiden den 10 Februari—13 Maj 1900. Sistnämnda dag uppdrog komitén, som emellertid erhållit nådigt bemyndigande att låta verkställa en för fullgörande af komiténs uppgift nödig utredning jemväl beträffande de anspråk, som ett tidsenligt ordnande af pensionsväsendet för civile tjensteinnehavares enkor och barn ställer på desse tjensteinnehafvare, dels åt sin ledamot professorn Lindstedt att verkställa ej mindre berörda utredning, hvilken skulle omfatta undersökning i hvad mån Civilstatens pensionsinrättning och enke- och pupillkassa samt Tullstatens enskilda enke- och pupillkassa förmådde att uppfylla dem åliggande förbindelser, än äfven en beräkning af det belopp, hvartill vid eventuel fondering af tjensteinnehavarnes bidrag till egen pensionering, sådana dessa bidrag provisoriskt blifvit af komitén antagna, en dylik fond skulle kunna komma att stiga, dels ock åt komiténs ordförande att med sekreterarens biträde uppgöra nytt fullständigt förslag till pensionslag och till författning, upptagande sådana administrativa bestämmelser, som med pensionslagens trädande i kraft ansåges erforderliga. I afbilan på verkställandet af dessa arbeten ajournerade komitén sina sammankomster, men sammanträdde ånyo den 1 Oktober. Sedan dess har komitén varit samlad in pleno till den 5 December 1900, då komitén, som icke fattat några definitiva beslut, ånyo ajournerat sina sammanträden.

Sedan Riksdagen i underdånig skrifvelse den 30 Mars 1900 anhållit, att Komiterade för Kongl. Maj:t täcktes efter verkställd utredning låta utarbete och för nästkommande års Riksdag framlägga de förslag till förändrade bestämmelser om Riksbankens sedelutgifningsrätt, hvartill förhållandena kunde föranleda, har Kongl. Maj:t den 17 Oktober samma år förordnat filosofie doktorn Carl Christian Peter Herslow, bankdirektören juris och filosofie doktorn friherre Carl Johan Langenskiöld samt fullmäktigen i Riksbanken lektorn Henrik Ragnar Törnebladh att jemte bankinspektören kanslirådet Robert Herman Benckert inom Finansdepartementet biträda med utarbetande af förslag i ofvan omförmälda syfte; och hafva komiterade, som haft sammanträden under tiden mellan den 22 Oktober och den 3 November 1900 samt mellan den 26 berörda November och den 1 påföljde December, sistnämnda dag afgifvit betänkande med förslag i ämnet, hvaröfver fullmäktige i Riksbanken lemnats tillfälle att sig yttra.

utarbetande af
förslag till för-
ändrade be-
stämmelser i
fråga om Riks-
bankens sedel-
utgifningsrätt.

Kongl. Maj:t har den 6 November 1900 tillsatt en komité med uppdrag att granska tullverkets stater och afgifva förslag till de förändringar i dessa stater, hvilka kunde anses af omständigheterna påkallade, samt förordnat till ordförande i komitén generaltulldirektören Staffan Fredrik Robert Pehr Cederschiöld och till ledamöter i komitén öfverdirektören och chefen för Patent- och Registreringsverket Henning Theodor Biörklund, godegaren Niklas Fosser, byråchefen i Generaltullstyrelsen Alexis Hammarström, landtbrukaren friherre Axel Ivan von Knorring, hemmansegaren Daniel Persson i Tällberg samt ryttmästaren Gustaf David Rudolf Tornérhjelm. Sedan ryttmästaren Tornérhjelm afsagt sig berörda uppdrag, har i hans ställe förordnats fabriksidkaren Carl Johan Gustaf Swartz. Komitén sammanträdde den 17 December nämnda år, och sedan komitén lemnat uppdrag åt sin ledamot byråchefen Hammarström att, med biträde af komiténs sekreterare, verkställa vissa förberedande arbeten, ajournerade komitén den 19 berörda December sina sammanträden för att åter sammanträda under innevarande Januari månad.

Komitén för
granskning af
tullverkets
stater.

Kongl. Maj:t har den 9 November 1900 tillsatt en komité för utredning af frågan om ett förbättradt pensioneringssätt för sjömän samt förordnat till ordförande i komitén kommandören vid flottan Josef Wolfgang Ludvig Sidner och till ledamöter i komitén direktören i försäkringsaktiebolaget Skandia, vice häradshöfdingen Karl Georg Herlitz, lektorn vid Tekniska högskolan Edvard Jäderin, ombudsmannen vid Stockholms sjömanshus Otto Engelbrekt Nylén samt kaptenen i flottans reserv Gustaf Oscar Wallenberg; och har komitén, som sammanträdde den 21 November nämnda år, sedan dess varit sysselsatt hufvudsakligen med för komitéarbetet erforderliga förberedande undersökningar.

Komitén an-
gående förbätt-
rad pensione-
ringssätt för
sjömän.

Komiterade för
utarbetande af
förslag till be-
stämmelser
angående be-
skaffenheten af
det papper,
som bör till
offentliga
handlingar an-
vändas.

Sedan Kongl. Maj:t den 9 November 1900 bemyndigat statsrådet och chefen för Finansdepartementet att för utarbetande inom departementet af förslag till bestämmelser i fråga om de i ett af Statskontoret upprättadt förslag till reglementariska bestämmelser angående beskaffenheten af det papper, som borde till offentliga handlingar användas, upptagna olika stoff- och styrkeklassernas användning för olika slags handlingar m. m. tillkalla fem sakkunniga personer, har bemälda departementschef den 15 berörda November uppdragit åt arkivarien i Riksarkivet Severin Bergh, landsekreteraren Fritz Harald Hallberg, häradshöfdingen, f. d. revisionsskreteraren Bernhard Herman Rohtlieb, kontraktsprosten Lars Albert Sjöholm och majoren Reimers Carl Hjalmar Torpadie att deltaga i beredningen af föreliggande fråga; och hafva komiterade haft sammanträden hvarje sökendag under tiden från och med den 3 till och med den 20 December nämnda år, dervid komiterade varit sysselsatta med vidtagande af för komitéuppdraget erforderliga förberedande åtgärder.

Komiterade
för revision af
vissa bestäm-
melser i gäll-
ande stämpel-
förfordning.

Sedan Kongl. Maj:t den 7 December 1900 bemyndigat statsrådet och chefen för Finansdepartementet att för verkställande inom nämnda departement af en revision af de bestämmelser i förordningen angående stämpelavgiften, som röra arfsskatten, i syfte af dessa bestämmelsers förtydligande och fullständigande, dock utan rubbning i afgifternas belopp, tillkalla två sakkunniga personer, har chefen för nämnda departement den 31 berörda December uppdragit åt häradshöfdingen Carl Birger Hasselrot och assessoren i Svea Hofrätt Jarl Ludvig Peterson Ernberg att deltaga i beredningen af föreliggande fråga.

Författningar i
hvarjehanda
ämnen.

På föredragning af chefen för Ecklesiastikdepartementet har Kongl. Maj:t utfärdat:

den 25 Maj 1900: kungörelse angående lönetursberäkning för vissa lärare vid Göteborgs högskola; *samma dag:* kungörelse angående anslag till understöd åt folkhögskolor samt för utbildning af lärare och lärarinnor vid dylika skolor; *samma dag:* kungörelse angående statsbidrag för undervisning i slöjd; *samma dag:* kungörelse angående resestipendier åt föreståndarinnor och lärarinnor vid högre skolor för qvinlig ungdom och samskolor; *samma dag:* kungörelse angående understöd åt lägre tekniska yrkesskolor; *samma dag:* kungörelse angående understöd till anordnande af föreläsningskurser för arbetsklassen; *den 1 Juni 1900:* kungörelse angående aflönning åt lärare vid folkskolor och småskolor; *samma dag:* kungörelse angående statsbidrag till aflönande af lärare vid folkskolor och småskolor; *samma dag:* kungörelse angående aflönande af vikarie för lärare vid

folkskola eller småskola under tjänstledighet på grund af sjukdom; *den 15 Juni 1900*: kungörelse angående förändrad lydelse af § 9 mom. 1 och 2 i reglementet för lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassa; *samma dag*: kungörelse angående ändring af §§ 6, 7, 8, 9, 16 och 20 i det för småskolelärarens m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt den 22 Juni 1892 fastställda reglemente; *samma dag*: kungörelse angående understöd för år 1901 åt äldre, behöfvande folkskolelärare; *den 9 November 1900*: kungörelse angående en teknisk elementarskola i Hernösand; *samma dag*: kungörelse angående ändrad lydelse af § 23 mom. 2 i Kongl. Maj:ts förnyade nådiga stadgar för Nationalmusei konstafdelning den 10 December 1880; *den 23 November 1900*: förnyad nådig stadga angående inlösen för statens räkning af lefvande svenska konstnärers arbeten; *den 30 November 1900*: lag angående ändrad lydelse af § 33 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862; *den 7 December 1900*: kungörelse angående lönetillskott från pesterskapets löneregleringsfond åt svagt aflönade prestmän; *samma dag*: kungörelse angående ändrad lydelse af §§ 6, 7 och 22 i nådiga reglementet för presterskapets enke- och pupillkassa den 6 November 1874; *samma dag*: kungörelse angående bestämda tider för utbetalning af löner till lärare vid folkskolor och småskolor; *den 31 December 1900*: kungörelse angående vissa ändringar i nådiga stadgan för rikets allmänna läroverk den 1 November 1878; och *samma dag*: nådig stadga angående vissa offentliga arkiv.

I afseende å komitéer, som af Kongl. Maj:t på föredragning af chefen för Komitéer m. m. Ecklesiastikdepartementet blifvit tillsatta, och liknande beredningar, hvilka blifvit på grund af Kongl. Maj:ts bemyndigande af nämnde chef inkallade, är följande att meddela:

1) Den af Kongl. Maj:t den 16 Oktober 1896 tillsatta komitén för utredning af frågan om åtgärder för beredande af lämplig uppfostran dels åt minderårige förbrytare, dels åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn, i hvilken komité såsom ordförande förordnats biskopen A. G. L. Billing samt till ledamöter generaldirektören P. S. Wieselgren, landssekreteraren A. H. Bagge, hemmansegaren Hans Andersson i Nöbbelöf, rektorn J. A. O. Wickbom, folkskoleinspektören G. Insulander samt folkskolläraren Fridtjuv Berg, afslutade den 26 Oktober 1899 sina sammanträden. Komiténs då afgifna betänkande N:o II med förslag angående vanartade och i sedligt afseende försummade barns behandling inkom till Ecklesiastikdepartementet den 29 Mars 1900.

2) Den af Kongl. Maj:t den 22 Oktober 1897 tillsatta komité för åstadkommande af utredning och förslag beträffande ändrade grunder för presterskapets aflöning m. m., hvilken komité för närvarande utgöres af presidenten H. L. Forssell såsom ordförande samt följande ledamöter hemmansegaren Hans Andersson i Nöbbelöf, bruksdisponenten C. Danielson å Risberg, komministern

G. Ekström, kontraktsprosten O. W. Redelius, kontraktsprosten P. Sörenson, bruksdisponenten V. H. S. Tham, kontraktsprosten D. E. Wannberg lektorn H. R. Wählander, ingenjören S. O. Nylander, biskopen N. J. O. H. Lindström, f. d. bergsbruksidkaren J. Johansson i Noraskog och häradshöfdingen L. H. Montelius, har under år 1900 haft sammanträden in pleno dels från och med den 7 till och med den 25 Maj, dels från och med den 1 till och med den 20 Augusti, hvarjemte hela komitén från och med den 1 till och med den 20 December varit samlad.

Under det gångna året i öfrigt, med undantag af tiden från och med den 14 Juni till och med den 16 Juli, har en underafdelning af komitén med växlande antal ledamöter, dock icke någon gång öfverstigande sex, varit sysselsatt med förarbeten till plenissammanträdena.

Sedan med särskilda underdåniga skrivelser till Kongl. Maj:t af komitén öfverlemnats dels den 17 Augusti 1900 betänkande med förslag till ecklesiastik boställsordning och till förordning om ecklesiastika byggnadslånekassor, dels den 3 December 1900 ej mindre en tabellserie A, angifvande »skattskyldigheten till presterskapet samt presterskapets aflöningsförmåner ecklesiastikåret 1896—1897 m. m.» än äfven en tabellserie B, som redovisar »skogsmedel från ecklesiastika boställen samt dessa medels disposition», har komitén den 20 December 1900 beslutat till Kongl. Maj:t öfverlemnna betänkande och förslag beträffande den kyrkliga indelningen och organisationen.

För närvarande är komitén sysselsatt med uppgörande af förslag till nya grunder för reglering af presterskapets löner och skyldigheten att dertill bidra.

3) Den af Kongl. Maj:t den 11 Mars 1898 tillsatta komité för vidtagande af åtgärder för utförande af en gradmätning på Spetsbergen består af H. K. H. Kronprinsen såsom ordförande samt sex ledamöter, nemligen professorerna friherre A. E. Nordenskiöld, P. G. Rosén, N. C. Dunér och G. Mittag-Leffler, läraren vid Stockholms högskola friherre G. J. De Geer samt lektorn E. Jäderin.

Efter det Kongl. Maj:ts nådiga förordnande af den 11 Mars 1898 delgifvits komitén har densamma ofördröjligen sammanträtt och i samråd med den för ändamålet tillsatta Kejserliga ryska kommissionen utarbetat en gemensam plan för expeditionens arbeten och ombesörjt den svenska expeditionens utrustning. Arbetena kunde därför som beräknats taga sin början sommaren 1899; en del af expeditionen öfvervintrade enligt planen på Spetsbergen vintern 1899—1900, och sommaren 1900 utsändes en ny expedition, hvarefter samtliga deltagare återvände hem i September sistlidna år. På grund af de ovanligt svåra isförhållanden, som rådde såväl sommaren 1899 som ännu mer sommaren 1900, men som likväl synas vara af tillfällig natur, kunde expeditionen icke på den beräknade tiden afslutas. Emellertid hafva ungefär hälften af arbetena redan blifvit utförda och de största svårigheterna öfvervunna.

Komitén har under år 1900 haft allmänna sammanträden vid följande tider: den 12 Februari, den 6 April, den 24—26 Juli, den 10 Oktober, den 29 Oktober, den 12 November, den 3 December och den 11 December. Af dessa sammanträden hafva de den 24—26 Juli hållna egt rum gemensamt af den Kejsrerliga ryska och den Kongl. svenska komitén, liksom äfven det den 10 Oktober, hvarjemte ytterligare en rad gemensamma sammanträden af båda komitéerna hållits i slutet af Februari månad i St. Petersburg. Vid ofvannämnda sammanträden hafva fullständiga protokoll förts öfver de beslut, som fattats rörande komiténs åtgöranden.

Utom dessa sammanträden har en dryg del af komiténs verksamhet bestått i göromål af praktisk art, i det komiténs medlemmar sjelfva personligen åtagit sig bestyren med gradmätningsexpeditionens hela anordning och utrustning, såsom uppgörande af program för de vetenskapliga arbetena och deras bearbetning, kostnadsförslag, kontrakter, äfvensom förhandlingar angående förhyrande af fartyg, bokföring af expeditionens vidlyftiga affärer, vård af expeditionens manuskript och öfriga effekter, m. m. För detta ändamål har komitén konstituerat sig i subkomitéer af två eller flera af dess medlemmar, vid hvilkas sammanträden dessa speciella ärenden handlagts.

4) Den af Kongl. Maj:t den 19 Maj 1899 tillsatta komité med uppdrag att efter verkställd utredning afgifva underdånigt betänkande och förslag till förändrade bestämmelser i fråga om tillsättande af lärarebefattningar vid rikets universitet och Karolinska mediko-kirurgiska institutet samt i afseende å docentinstitutionen, hvilken komité för närvarande består af biskopen A. G. L. Billing såsom ordförande samt fem ledamöter, nemligen bibliotekarien C. Annerstedt, samt professorerna O. Hammarsten, greve K. A. H. Mörner, E. A. Kallenberg och A. W. Quennerstedt, har under tiden från och med den 31 Oktober till och med den 6 December 1899 varit samlad i Lund och derunder fattat provisoriska beslut angående de till komitén hänvisade frågor. Under år 1900 har komitén dels under tiden från och med den 19 till och med den 27 Februari hållit sammanträden i Stockholm i och för afgifvande af underdånigt utlåtande beträffande en till komitén genom skrifvelse af den 3 November 1899 remitterad underdånig framställning af e. o. professorer vid universiteten i Upsala och Lund och dels den 16 Oktober 1900 å nyo härstädes sammanträdt i och för granskning af de på grundvalen af komiténs sistlidet år fattade beslut utarbetade förslag.

5) Den af Kongl. Maj:t den 26 Maj 1899 tillsatta komitén för utredning af vissa frågor rörande de allmänna läroverken, hvilken komité består af f. d. professorn Th. M. Fries såsom ordförande samt fjorton ledamöter, nemligen professorn O. N. Th. Ahnfelt, rektorn A. H. Andersson, e. o. professorn S. J. Boëthius, lektorn C. F. E. Carlson, adjunkten H. M. Dahlgren, lektorn E. R. L. Darin, rektorn C. von Friesen, lektorn N. J. Höjer, f. d. kaptenen, greve Ph. O. L. Klingspor, landtbrukaren O. Larsson i Mörtlösa, lektorn C. A. Lind-

hagen, lektorn P. E. Lindström, kontraktsprosten A. T. Pettersson och rektorn F. W. Åmark, sammanträdde år 1900 den 12 Januari och avslutade sina arbeten för vårterminen den 1 Juni, hvarefter dock tre af dess ledamöter för utförande af vissa efterarbeten voro sysselsatta, två till och med den 9 Juni, den tredje till och med den 9 Juli. Efter sommarferierna samlades komitén åter den 18 Augusti och avslutade arbetet för året den 20 December.

Komitén har i allmänhet varit fördelad på två afdelningar, den ena bestående af tio af dess ledamöter för handläggning hufvudsakligen af pedagogiska och organisatoriska frågor, den andra bestående af dess fem öfriga ledamöter för ekonomiska och statistiska utredningar.

Under riksdagsperioden var dessutom en mindre pedagogisk afdelning af åtta ledamöter tillsatt, hvilken arbetade de dagar de öfriga komiterade voro af arbete i riksdagen förhindrade att i komiténs sammanträden deltaga.

När så varit af behovet påkalladt, hafva komiténs samtliga ledamöter sammanträdt till plenarsammanträden.

I regeln har komitén eller dess afdelningar hållit sammanträden fem dagar i veckan. Härigenom har det blifvit möjligt att i plenum eller på afdelningar genomgå och fatta preliminära beslut i de flesta viktigare frågor, hvarom det åligger komitén att yttra sig. Under senare delen af höstterminen har ock komitén i sin helhet fattat definitiva beslut i en del principfrågor samt beträffande nederskolans organisation, kurser, timplan och afslutningsexamen.

Komitén sammanträdde å nyo den 8 Januari 1901.

6) Den 6 Oktober 1899 medgaf Kongl. Maj:t, på derom gjord underdånig framställning, att af chefen för Ecklesiastikdepartementet finge inkallas till antalet högst fem sakkunnige personer för att inom departementets byrå för ärenden angående folkundervisningen biträda vid utredningen af vissa frågor rörande folkskoleväsendet. För att företaga berörda utredning inkallade chefen för nämnda departement den 17 Oktober 1899 följande fem personer, nemligen folkskoleinspektörerna I. A. Lyttkens, G. Insulander, C. R. Sundell, C. O. Arcadius och C. C. L. Leidesdorff. Dessa sakkunnige hafva den 23 November 1899 och den 30 Maj 1900 afgifvit yttranden rörande dem förelagda frågor och dermed fullständigt afslutat sina arbeten.

7) På grund af Kongl. Maj:ts den 5 Oktober 1900 gifna bemyndigande har chefen för Ecklesiastikdepartementet tillkallat tre sakkunniga personer, nemligen öfverstelöjtnanten J. Ch. Lemchen och gymnastiklärarne, kaptenerna W. Åman och R. P. Peterson för att inom departementet biträda vid den utredning, hvartill en gjord framställning om anskaffande af ny målskjutningsmateriel vid de högre allmänna läroverken kunde gifva anledning samt med uppgörandet af det förslag till ändringar i gällande instruktion för militäröfningarnas bedrifvande vid dessa läroverk, som af nämnda utredning må föranledas eller i öfrigt vara af nöden. De sakkunnige sammanträdde under tiden den 31 Oktober.—3 December

1900, hvilken sistnämnda dag de afgåfvo begärdt yttrande i ämnet och dermed fullständigt avslutade sitt arbete.

Kongl. Maj:t har medgifvit inrättandet af följande nya presterliga befattningar, nemligen en pastoratsadjunktstjänst inom Lycksele församling, en extra ordinarie presterlig befattning inom Lunds stads- och landsförsamlingars pastorat, en pastoratsadjunktstjänst inom S:t Jakobs och Johannis församling i Stockholm samt en pastoratsadjunktstjänst inom Ytterlännäs församling; hvarjemte Kongl. Maj:t medgifvit, att förmånen af presterlig tjänstårsberäkning må tillkomma predikanten vid ålderdomshemmet i Göteborg och en skolprest vid Katrineholms jernvägsstation.

Religions-
vården.

Kongl. Maj:t har förordnat, att Strömstads församling skall, så snart för kyrkoherden lämplig boställsgård blifvit af församlingen anskaffad, vid näst derefter inträffande ledighet uti komministersbeställningen i staden afskiljas från Skee pastorat och utgöra ett särskildt regalt gäll, att Piteå stadsförsamling skall den 1 Maj 1901 afskiljas från Piteå pastorat och utgöra ett särskildt regalt gäll samt att Lysekils församling skall från och med den 1 Maj 1901 afskiljas från Bro pastorat och utgöra ett särskildt regalt gäll.

Rikets indel-
ning.

Kongl. Maj:t har fastställt förändrad röstgrund vid prestval inom Upsala domkyrkoförsamling samt förslag till röstgrund vid prestval inom Askerunds stadsförsamling.

Röstgrund vid
prestval.

Under år 1900 har Kongl. Maj:t fastställt ritningar till 3 nya kyrkor, till ändring och reparation af 31 samt till altare, orgelfasad eller andra inredningsföremål i 44 kyrkor.

Nya kyrkor
m. m.

Öppna bref om tillstånd att genom kollekt och stambok öfver hela riket insamla bidrag till kyrkobyggnad hafva utfärdats för Kårsta, Skörstorps och Mo församlingar.

Derjemte har Kongl. Maj:t dels medgifvit, att en kollekt i rikets alla kyrkor må upptagas till understöd vid uppförande af kyrka för Gustaf Adolfs-församlingen i Filadelfia, dels medgifvit, att en årlig kollekt må upptagas inom Karlstads stift till understöd af fattiga teologie studerande, dels medgifvit, att till understöd åt Gotländska föreningen för de blindas väl må under hvart och ett af åren 1900, 1901 och 1902 upptagas en kollekt i Visby stifts kyrkor, dels medgifvit, att till understöd för svenska missionssällskapet må under hvardera af åren 1901, 1902, 1903, 1904 och 1905 upptagas en kollekt i alla rikets kyrkor, dels medgifvit, att till understöd för svenska kyrkans missionsstyrelses verksamhet bland svenska sjömän i utländska hamnar må under hvardera af åren 1901, 1902 och 1903 upptagas en kollekt i alla rikets kyrkor, dels ock förunnat

Visby stifts missionssällskap rättighet att under hvarterdera af åren 1901, 1902 och 1903 upptaga en kollekt i stiftets kyrkor till främjande af sällskapets ändamål.

Löneregleringar. I sammanhang med ofvan omförmälda beslut om delning af Skee, Piteå och Bro pastorat har Kongl. Maj:t jemväl meddelat föreskrifter om deraf föranledda ändringar uti de för presterskapet inom nämnda pastorat fastställda löneregleringar.

Främmande trosbekännare. En metodist-episkopalförsamling i stadsdelen Majorna i Göteborg och en metodist-episkopalförsamling i Gellivare hafva förklarats af staten erkända med rätt till offentlig religionsöfning enligt gällande bestämmelser.

Inspektion. Enligt meddeladt uppdrag har byråchefen för den inom Ecklesiastikdepartementet inrättade afdelning för ärenden rörande den högre undervisningen under år 1900 inspekterat högre allmänna läroverken i Gefle och Halmstad samt Nya elementarskolan i Stockholm, lägre allmänna läroverken i Norrtelje, Lidköping, Sköfde och Engelholm afvensom åtskilliga högre skolor för qvinlig ungdom, samskolor och enskilda gossläroverk med dimissionsrätt till de allmänna läroverken.

Allmänna läroverken. Vid rikets allmänna läroverk utgjorde antalet lärjungar vid början af 1900 års hösttermin 17,244.

Lärjungeantalet vid de pedagogier, som meddela undervisning utöfver folkskolans ståndpunkt, uppgick höstterminen 1900 till 235.

Under år 1900 hafva 968 lärjungar, deraf 54 kvinnor, undergått godkänd mogenhetspröfning vid allmänna läroverk och privata läroanstalter med dimissionsrätt.

Den 25 Maj 1900 har Kongl. Maj:t låtit utfärda cirkulär angående fördelning af det utaf Riksdagen beviljade anslag för beredande åt lärare och lärarinnor vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet samt pedagogierna af tillfällig löneförbättring under år 1901.

Profårskurser för praktisk utbildning af blifvande lärare hafva under år 1900 varit anordnade vid högre latinläroverket å Norrmalm, högre allmänna läroverket å Södermalm och högre realläroverket i Stockholm samt högre allmänna läroverken i Upsala och Lund. För att genomgå dylik kurs hafva under året 50 lärarekandidater blifvit af chefen för Ecklesiastikdepartementet till nämnda läroverk hänvisade.

Kongl. Maj:t har af det anslag å 6,000 kronor, som finnes uppfördt å de allmänna läroverkens stat till resestipendier för lärare i främmande lefvande språk vid de allmänna läroverken, under år 1900 tilldelat 8 sådane lärare under-

stöd för resor i utlandet, äfvensom af det utaf Riksdagen beviljade anslag å 4,000 kronor till reseunderstöd åt lärare vid de allmänna läroverken, särskildt vid de läroverk, der profårskurs är anordnad, utdelat 8 resestipendier.

Af de för sådant ändamål anslagna medel har under år 1900 utgått un-
derstöd åt 102 högre skolor för qvinlig ungdom och samskolor.

Högre skolor
för qvinlig
ungdom.

Vid tekniska högskolan utgjorde vid början af läsåret 1899—1900 lär-
jungeantalet 392, deraf ordinarie elever i 1:sta årskursen 125, i 2:dra 104, i
3:dje 101, i 4:de 29, specialelever 3 samt extra elever 30.

Tekniska un-
dervisningen.

Under läsåret 1899—1900 utgjorde elevernas antal vid tekniska skolan i
Stockholm: inom tekniska afton- och söndagsskolan 1,419, inom tekniska skolan
för qvinliga lärjungar 289, inom den högre konstindustriella skolan 76 och inom
byggnadsyrkesskolan 83.

Vid början af samma läsår uppgick elevernas antal vid de tekniska ele-
mentarskolorna i Norrköping, Malmö, Örebro och Borås till 353 samt lärjunge-
antalet vid tekniska söndags- och aftonskolan i Eskilstuna till 164 och vid
fackskolan i sistnämnda stad för den finare smidesindustrien till 37.

Kongl. Maj:t har den 16 Mars 1900 af de för ändamålet anslagna medel
tilldelat understöd åt lägre tekniska yrkesskolor i följande städer, nemligen:
Södertelje, Upsala, Nyköping, Norrköping, Jönköping, Kalmar, Visby, Karls-
krona, Karlshamn, Kristianstad, Malmö, Lund, Landskrona, Helsingborg, Var-
berg, Uddevalla, Venersborg, Borås, Lidköping, Karlstad, Örebro, Vesterås,
Köping, Hedemora, Gefle, Söderhamn, Hudiksvall, Hernösand, Sundsvall, Umeå
och Luleå äfvensom åt Hesseholms och Kopparbergs tekniska aftonskolor.

Genom nådigt cirkulär den 25 Maj 1900 har Kongl. Maj:t enligt Riks-
dagens med anledning af nådig framställning fattade beslut förordnat om löne-
förbättring för år 1901 åt lärare och lärarinnor vid folkskolelärare- och folk-
skolelärarinneseminarier.

Folkskolelära-
reseminari-
erna.

Från och med början af höstterminen år 1900 trädde folkskolelärarinnesemi-
nariet i Landskrona i verksamhet.

Elevernas antal utgjorde höstterminen år 1900 vid rikets sju folkskolelärare-
seminarier 759 och vid de sex folkskolelärarinneseminarier 540 eller tillsam-
mans 1,299 elever.

Afgångsexamen undergingo 1900 års vårtermin 171 manliga och 127 qvin-
liga elever, eller tillsammans 298 elever.

Småskolelärarinneexamen aflades samma termin vid folkskolelärarinnesem-
inarierna af 63 elever, som genomgått första och andra klassernas lärokurser.

Vid seminariet i Mattisudden i Jockmocks församling för bildande af
lappska småskolelärare och -lärarinnor voro höstterminen 1900 intagna 34 elever.

Vid seminariet i Haparanda för bildande af finska småskolelärare och -lärarinnor voro samma termin intagna 36 elever, 4 manliga och 32 qvinliga.

Vid slutet af vårterminen år 1900 aflades examen för behörighet till lärebefattning vid småskola af 1 elev vid seminariet i Jockmock och af 6 elever vid seminariet i Haparanda.

Vid af landsting underhållna småskolelärare- och småskolelärarinneseminarier hafva under år 1900, enligt till Ecklesiastikdepartementet hittills lemnade uppgifter 201 elever undergått den pröfning vid under offentlig kontroll stående seminarium för anställning som lärare vid småskola m. m., som påbjudes i nämnda stadgan den 28 Maj 1897.

Pröfning af behörighet till erhållande af befattning såsom lärarinna vid småskola har undergåtts af 225 elever vid af enskilda personer anordnade småskolelärarinneseminarier.

Dessutom har sådan pröfning blifvit anställd vid folkskolelärareseminariet i Vexjö med 2 lärarinnor i öfverensstämmelse med § 4 i nämnda stadgan angående pröfning vid under offentlig kontroll stående seminarium för anställning som lärare vid småskola och mindre folkskola eller som biträdande lärare vid folkskola den 28 Maj 1897.

Till stipendier vid folkskolelärare- och folkskolelärarinneseminarierna hafva för vårterminen 1900 anvisats tillsammans 37,500 kronor, hvarjemte stipendiemedel till ett sammanräknadt belopp af 9,225 kronor beviljats till seminarieelever, som tala finska eller lappska språket. För höstterminen samma år hafva 39,352 kronor utdelats som stipendier åt elever vid folkskolelärare- och folkskolelärarinneseminarierna samt 9,345 kronor åt elever, som tala finska eller lappska språket.

Af den undervisningsmateriel, som genom Ecklesiastikdepartementets försorg anskaffats, hafva statens samtliga fullständigt anordnade seminarier kostnadsfritt erhållit hvad som för dem ansetts erforderligt.

Enligt meddeladt uppdrag har byråchefen för den inom Ecklesiastikdepartementet inrättade afdelning för ärenden rörande folkundervisningen under år 1900 inspekterat folkskolelärareseminarierna i Hernösand, Lund och Vexjö, folkskolelärarinneseminariet i Kalmar samt småskolelärareseminarierna i Hernösand, Bollnäs, Kalmar och Vexjö.

Folkskolorna.

Kongl. Maj:t har den 7 December 1900 fastställt ny normalplan för undervisningen i folkskolor och småskolor i riket.

Enligt de — jemlikt föreskriften i gällande stadga angående folkundervisningen § 67 samt Kongl. cirkulären af den 24 November 1882 och den 6 Oktober 1893 — af folkskoleinspektörerna och öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor insända uppgifterna angående folkundervisningen funnos år 1899 i rikets 2,391 skoldistrikt 15 högre folkskolor samt

4,272 fasta och	653 flyttande eller tillsammans	4,925 folkskolor,
997 » »	714 » » »	1,711 mindre folkskolor,
3,847 » »	1,347 » » »	5,194 småskolor,

Summa 9,116 fasta och 2,714 flyttande eller tillsammans 11,830 skolor,
eller, med inräknande af de högre folkskolorna, 11,845.

I de högre folkskolorna undervisade 16 lärare och 2 lärarinnor samt i

folkskolorna	4,855 lärare och 2,544 lärarinnor eller tillsammans	7,399,
mindre folkskolorna	243 » » 1,474 » » »	1,717,
småskolorna	224 » » 5,932 » » »	6,156,

Summa 5,322 lärare och 9,950 lärarinnor eller tillsammans 15,272,
eller, med inräknande af de högre folkskolornas lärarepersonal, 15,290 förutom 337
lärare och 643 lärarinnor, eller tillsammans 980, hvilka undervisat endast i öfnings-
ämnen eller handaslöjder.

Antalet barn i 7—14 års ålder utgjorde vid 1899 års slut 829,147, hvaraf
420,307 gossar och 408,840 flickor. Bland dessa hade
under året undervisats på något af nedan angifna sätt 756,227,
» » ej åtnjutit sådan undervisning 65,839,
hvarjemte uppgifter saknas om 7,081,

Summa 829,147.

Bland de vid årets slut befintliga barnen i 7—14 års ålder undervisades
under året i

sina egna distrikts fasta folkskolor	383,699,
» » » flyttande folkskolor	50,332,
» » » fasta mindre folkskolor	39,168,
» » » flyttande mindre folkskolor	31,862,
» » » fasta småskolor	135,462,
» » » flyttande småskolor	48,848,
folkskolor, mindre folkskolor och småskolor utom sina egna distrikt	15,916, 705,287,
högre folkskolor	282,
allmänna läroverk och folkskolor	12,542,
skolor för abnorma barn	1,110,
enskilda skolor	16,463,
hemmen	20,543,

Summa 756,227.

Bland de vid årets slut befintliga barnen i 7—14 års ålder, hvilka under året ej åtnjutit undervisning på något af ofvan angifna sätt,
 hade 10,288 inhemtat folkskolans minimikurs,
 » 35,466 undergått godkänd afgangspröfning samt
 uteblefvo 3,595 till följd af sjukdom eller naturfel och
 » 16,490 af annan anledning.
 Summa 65,839.

Med inräknande af de under året aflidne samt af dem, som voro öfver eller under den ofvan angifna skolåldern af 7—14 år, undervisades i högre folkskolor 374 samt i folkskolor, mindre folkskolor och småskolor 740,735.

Utgifterna för högre folkskolor, folkskolor, mindre folkskolor och småskolor utgjorde under år 1899 enligt ofvannämnda uppgifter:

för lärares och lärarinnors aflöning: kontant	11,047,871,
in natura	1,272,251,
» skolbyggnader, skolplatser och inventarier	4,397,747,
» undervisningsmateriel	312,259,
» öfriga behof	3,139,797,
Summa	20,169,925.

Lönetillskott. Lönetillskott af allmänna medel hafva för år 1899 för aflönande af lärare och lärarinnor vid folkskolor, mindre folkskolor och småskolor, enligt till Ecklesiastikdepartementet inkomna uppgifter, utgått med tillsammans 5,018,472 kronor 27 öre.

Fortsättnings-skolor. Understöd har för år 1899 utgått till lärares aflöning vid 1,242 fortsättnings-skolor med 77,150 kronor.

Undervisning i slöjd. För år 1899 har understöd för främjande af undervisning i slöjd för gossar utgått till 3,342 skolor och afdelningar med 250,650 kronor samt af undervisning i slöjd för flickor till 3,282 skolor och afdelningar med 98,460 kronor.

Statsbidrag till aflönande af vikarie för sjuk folkskole-lärare. Till aflönande af vikarier för 281 folkskolelärare, som af sjukdom hindrats att sköta sina befattningar, har för år 1899 utbetalts af allmänna medel 50,890 kronor 21 öre.

Högre folkskolor. Till de högre folkskolorna, som nu uppgå till 16, har för år 1899 utgått 18,600 kronor.

På derom af vederbörande styrelser gjorda ansökningar har Kongl. Maj:t Folkhögskolor. för år 1900 beviljat understöd åt 29 folkhögskolor med 85,070 kronor. Enligt styrelsernas berättelser hafva under nämnda år i dessa skolor undervisats 774 manliga och 614 qvinliga, eller tillsammans 1,388 elever. Det till stipendier åt obemedlade elever vid dessa skolor beviljade anslaget, 20,000 kronor, fördelades nämnda år mellan 355 manliga och 296 qvinliga elever.

Till främjande af folkundervisningen bland de i rikets nordligare trakter bosatta finnar utgick under år 1899 en summa af 46,463 kronor 72 öre till höjande af folkskolelärares löner till och öfver minimum, till ökande af lärarens löner vid mindre folkskolor och småskolor, till aflönande af lärare vid af staten anordnade skolor, till anskaffande af undervisningsmateriel, bildande af lärare m. m.

Folkundervisningen bland de i rikets nordligare trakter bosatta finnar.

De allmänna folkskolorna, döfstumskolorna jemte andra folkundervisningsanstalter, som dertill äro berättigade, hafva till nedsatt pris erhållit den undervisningsmateriel, som genom chefens för folkskolebyrån försorg anskaffats.

Undervisningsmateriel.

Kongl. Maj:t har för år 1900 af dertill anvisade medel beviljat understöd åt 30 äldre, behöfvande folkskolelärare med tillsammans 9,000 kronor.

Understöd åt äldre, behöfvande folkskolelärare.

Vid institutet å Manilla för bildande af döfstumskolelärare voro under nästlidna läsår intagna 5 elever, 4 manliga och 1 qvinlig. Vid läsårets slut aflades afgangsexamen af 3 manliga och 2 qvinliga elever, hvilka under nämnda läsår genomgått föreskrifven profärskurs.

Läroanstalter för döfstumma och blinda.

Under läsåret 1899—1900 undervisades vid anstalterna för öfveråriga döfstumma 70 elever, hvaraf i Vadstena 31 och i Bollnäs 39.

Vid institutet för blinda å Tomtebodas voro under sistlidna läsår intagna 108 elever, deraf 67 gossar och 41 flickor. 85 lärjungar hafva erlagt hel afgift eller derunder, 3 hafva af Kongl. direktionen varit intagna som frielever och 20 hafva varit frielever för de särskilda stiften och Stockholms stad.

Omkring 625 band blindskrifter hafva under skolårets lopp blifvit sålda eller skänkta till behöfvande blinda.

Vid förskolan i Vexjö för blinda voro under ofvannämnda läsår intagna 30 elever, 16 gossar och 14 flickor. Vid slutet af läsåret 1898—1899 utskrefvos 7 lärjungar vid skolan. Af dessa öfvergick 1 till institutet å Tomteboda; de öfriga återvände till sina hemorter.

Under höstterminen 1899 undervisades vid handtverksskolan i Kristinehamn 26 elever, 25 män och 1 qvinna; vårterminen 1900 voro eleverna 27, 25 män och 2 qvinnor.

Till skolhemmet för blinda döfstumma i Venersborg har Kongl. Maj:t för år 1900 beviljat 5,000 kronor.

Till uppehållande af döfstumskolor har för år 1900 anslagits ett belopp af 202,550 kronor.

Uppfostrings-
anstalter för
sinnesslöa
barn. Af anslaget till uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn har för år 1900 utbetalts en summa af 137,000 kronor.

Nobelstiftelsen. Kongl. Maj:t har den 29 Juni 1900 utfärdat grundstadgar för Nobelstiftelsen afvensom i sammanhang dermed stadgar med särskilda bestämmelser angående utdelning genom dels Vetenskapsakademien, dels Karolinska medikokirurgiska institutet, dels ock Svenska Akademien af pris från Nobelstiftelsen m. m.

Sedan fullmäktige för utdelarne af pris från Nobelstiftelsen anmält, att fullmäktige den 27 September 1900 företagit val af ledamöter i styrelsen för stiftelsen, förordnade Kongl. Maj:t den 28 September 1900 ordförande i styrelsen och suppleant för denne, hvarjemte Kongl. Maj:t samma dag, jemlikt 20 § af grundstadgarna för stiftelsen, bestämt de aflöningsbelopp, som tills vidare skola utgå till ledamöterna i styrelsen.

Belöningar för
tillvaratagande
af föremål,
härörande från
S. A. Andrées
polarexpedition. Kongl. Maj:t har medgifvit att högst 1,000 kronor må efter Kongl. Maj:ts bepröfvande i hvarje särskildt fall användas till större eller mindre belöningar åt dem, som tillvaratoge föremål, härörande från S. A. Andrées polarexpedition.

Sådana belöningar hafva utdelats för fynd af en brefdufva den 15 Juli 1897 norr om Spetsbergen, en boj den 14 Maj 1899 vid Kollafjord på norra Island, en boj, den s. k. polarbojen, den 11 September 1899 å stranden af Kung Karls ö, en boj den 7 Juli 1900 i sjön utanför Laptstadum på Island, en boj vid Grindavik å Island samt en boj den 27 Augusti 1900 å stranden vid Løgsletten i Norge.

Almanackan. Kongl. Maj:t har den 18 Maj 1900 fastställt förändrad namnlängd för almanackan samt meddelat närmare föreskrifter i afseende å den allmänna anordningen af densamma.

Understöd åt
vittre författare m. m. Kongl. Maj:t har af det till understöd åt vittre författare beviljade anslag tilldelat särskilda belopp åt dels äldre vitterhetsidkare, dels yngre personer, som genom sina arbeten ådagalagt framstående anlag för vitterhet.

Antiqvariska
forskningsresor. Antiqvariska forskningsresor hafva under år 1900 genom Vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademiens försorg blifvit företagna i åtskilliga delar af riket.

Sedan Riksdagen ställt till Kongl. Maj:ts förfogande ett extra anslag för år 1901 af 65,000 kronor att användas till understöd åt sådana anstalter eller föreningar, som anordna föreläsningkurser för arbetsklassen, har Kongl. Maj:ts af nämnda anslag tilldelat 124 sådana anstalter understöd.

Föreläsning-
kurser för ar-
betsklassen.

Under år 1900 hafva vid farmaceutiska institutet varit inskrifna vårterminen 80 och höstterminen 76 studerande. Under samma år har farmacie studiosi-examen aflagts af 26 apotekselever och apotekarexamen af 4 farmacie studiosi.

Farmaceutiska
institutet.

Under loppet af år 1900 hafva inalles 112 elever blifvit vid rikets 3 läroanstalter för barnmorskor utexaminerade i den allmänna förlossningskonsten och förklarats berättigade att utöfva barnmorskeyrket. Af dessa hafva 59 utgått från läroanstalten i Stockholm, 42 från den i Göteborg och 11 från den i Lund.

Barnmorske-
undervis-
ningen.

Vidare hafva 99 barnmorskor, deraf 57 i Stockholm och 42 i Göteborg, erhållit undervisning i den instrumentala förlossningskonsten och, efter att deruti hafva ådagalagt godkända insigter och färdighet, förklarats berättigade att utöfva äfven denna del af förlossningskonsten.

Sedan enligt nådigt bref den 19 Maj 1899 på extra stat för år 1900 af Riksdagen anvisats ett anslag af 2,000 kronor till repetitionskurser för äldre barnmorskor, hafva under sistnämnda år vid barnmorskeundervisningsanstalten i Stockholm 4 sådana kurser hållits med tillhoppa 85 och vid motsvarande anstalt i Göteborg 2 med tillhoppa 21 deltagarinnor.

Under år 1900 hafva vid Veterinärinstitutet i Stockholm 111 personer erhållit teoretisk och praktisk undervisning, deraf 74 såsom veterinärelever och 37 såsom hofslagarelärningar (11 civila och 26 militära). Af veterinäreleverna hafva 12 aflagt veterinärexamen och af lärlingarne hafva 23 undergått hofslagarexamen (11 civila och 12 militära).

Veterinärun-
dervisningen.

Efter en vinter med i allmänhet lägre medeltemperatur än den normala, hvarunder marken inom större delen af landet var täckt med ett ansenligt snölager, som länge qvarlåg, kunde vårbruket taga sin början först något senare än vanligt. Skarpa nattfroster under våren äfvensom torka skadade flerstädes, särskildt i sydligaste Sverige, växtligheten. Genom regnfall i slutet af Juni månad i förening med en tidtals ganska hög temperatur under samma månad upphjelpes likväl årsväxten i hög grad och blefvo utsigterna till en riklig skörd i vissa trakter synnerligen lofvande. Dessa utsigter höjdes inom södra

Jordbruket.

och mellersta Sverige än mera genom den för växtligheten gynsamma väderleken under Juli månad, i det att den starka nederbörden under början och slutet af nämnda månad och den höga sommarvärmen under den mellanliggande tiden blefvo mycket fördelaktiga för säd och rotfrukter. Höskörden blef dock af vexlande orsaker till mängden mycket olika inom särskilda trakter, men kunde i allmänhet väl inbergas. I norra Norrland var deremot temperaturen under Juli månad ovanligt låg och därför ogynsam för växtligheten. Rikligt regn under förra hälften af Augusti med derpå följande perioder af hög temperatur och godt bergningsväder bidrog till en god och riklig skörd icke allenast af säd utan äfven af rotfrukter. Endast i sydligaste Sverige var regnperioden under Augusti månad oförmånlig för rågsskörden. Hvad skörderesultatet angår så torde 1900 års skörd af spanmål vara den mest gifvande årsväxt berättelserna hittills haft att omförmäla, och dess beskaffenhet har så godt som enstämmigt uppgifvits vara god. Äfven potatisskörden har varit synnerligen riklig och af god beskaffenhet. Öfriga rotfrukter, deribland äfven sockerbeter, hafva gifvit fullt medelmåttig skörd. Höskörden från odlad jord har till mängden blifvit medelmåttig, med undantag af Norrland, der den varit sämre, och af utmärkt beskaffenhet. Från naturlig äng har skörden likaledes blifvit medelmåttig (förutom i Norrland, der den varit under medelmåttan) och af mycket god beskaffenhet. Skörden i sin helhet inom riket kan betecknas såsom nära god. Under September månad hafva inom södra Sverige temperatur- och nederbördsförhållandena varit temligen normala, men i Svealand och Norrland har sagda månad varit något kallare och betydligt torrare än vanligt. Deremot har väderleken under Oktober och November månader varit våt och temligen mild. Jordarbetena hafva under dessa förhållanden kunnat försiggå normalt och höstsädesbrodden har utvecklats väl.

Försöksverksamhet inom jordbruksområdet.

Sedan Kongl. Maj:t bemyndigat chefen för Jordbruksdepartementet att tillkalla högst fyra sakkunniga personer att inom departementet biträda vid behandling af fråga hvilka åtgärder borde från statens sida vidtagas för ett tillfredsställande ordnande af försöksverksamhet inom jordbruksområdet, har departementschefen den 29 December 1900 i egenskap af sakkunnige tillkallat bruksegaren G. Benedicks, direktören R. Hennings, läraren vid landtbruksinstitute. vid Alnarp N. Engström och f. d. landtbruksskoleföreståndaren I. Insulandert

Stadgar för hushållningssällskap.

Kongl. Maj:t har fastställt förnyade stadgar dels den 2 Februari 1900 för Blekinge läns hushållningssällskap, dels ock den 4 Maj för Kronobergs läns hushållningssällskap.

Husdjurskötseln.

Den med statsmedel understödda nötboskapspremieringen inom riket har äfven under nästlidna år omfattats med synnerligt intresse och samtliga hus-

hållningssällskap hafva sökt och erhållit bidrag af de utaf Riksdagen till understödjande utaf premiering af nötboskap anvisade medel.

Äfven under år 1900 hafva fortgående smörprofningar i Malmö och Göteborg egt rum med anlitan- de af dertill enligt nådigt bref den 13 Oktober 1899 anvisade statsmedel.

Smörprof-
ningar.

Kongl. Maj:t har den 30 Mars 1900 utfärdat nådig kungörelse angående vissa ändringar i de för nämnda landbruksinstitut gällande stadgar.

Landbruks-
institutet vid
Ultuna.

För år 1900 hafva statsbidrag utgått till 15 landtmannaskolor och 24 landbruksskolor förutom den vid Ultuna.

Landtmanna-
skolor, landt-
bruksskolor
och mejeri-
skolor.

Den till Björkfors i Neder-Kalix socken af Norrbottens län förlagda mejeriskolan har äfven under år 1900 varit i verksamhet, liksom äfven den med understöd af statsmedel inrättade mejeriskolan vid Åtvidabergs fideikommiss i Åtvids socken af Östergötlands län.

Genom nådigt bref den 21 September 1900 har Kongl. Maj:t medgifvit, att, af det genom nådiga brefvet den 31 Maj 1895 till anställning af mejerielever vid enskilda mejerier inom Vesternorrlands, Jemtlands och Vesterbottens län för beredande åt dem af undervisning i öfverensstämmelse med nådiga brefvet den 13 November 1863 anvisade anslag af 6,000 kronor för år, ett belopp af 1,000 kronor årligen finge användas till anställning af mejerielever vid enskilda mejerier jemväl inom Norrbottens län för beredande åt dem af dylik undervisning.

Mejeristatio-
ner.

Under år 1900 hafva till husslöjdens befordran vidtagits liknande åtgärder som under de närmast föregående åren. Af statsmedel hafva under året för detta ändamål till 22 hushållningssällskap och 1 landsting utdelats anslag till ett sammanlagdt belopp af 23,000 kronor, hvarjemte hushållningssällskapen och landstingen i de flesta länen för ändamålet anvisat jemförelsevis betydliga belopp.

Husslöjden.

Under år 1900 hafva 8 med statsmedel understödda kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behof varit i verksamhet, nemligen i Kalmar, Halmstad, Skara, Örebro, Vesterås, Jönköping, Hernösand och Visby.

Kemiska sta-
tioner och frö-
kontrollan-
stalter.

För de med understöd af statsmedel inrättade kemiska stationerna för jordbrukets och näringarnas behof har Landbruksstyrelsen den 7 Juni 1900 utfärdat förnyad instruktion.

Likaledes hafva 18 frökontrollanstalter under nästlidna år erhållit understöd af statsmedel.

Äfven för de med understöd af statsmedel inrättade frökontrollanstalter har Landtbruksstyrelsen utfärdat förnyad instruktion, som dagtecknats den 26 Juni 1900.

Kemisk-växt-
biologisk
anstalt. Den med statsmedel understödda kemiskväxtbiologiska anstalten inom Norrbottens län har äfven under nästlidna år varit i verksamhet.

Mejeriagent. I likhet med föregående år har en med statsmedel aflönad agent under år 1900 varit anställd i Manchester för befrämjande af svenska mejeriprodukters afsättning i England.

Förnyad
fiskeristadga. Kongl. Maj:t har den 17 Oktober 1900 utfärdat förnyad nådig fiskeristadga.

Fiskeri-
näringen. Under sillfiskeperioden 1899—1900 gaf det bohuslänska sillfisket ett så dåligt resultat, att det kan anses hafva slagit fel. Detta förhållande, hvilket äfven egt rum under föregående år, har bidragit att återupplifva och utveckla det under den s. k. sillperioden något eftersatta bank- eller storsjöfisket. Höst-sillfiskets utfall har vid vestra kusten varit bättre än de närmast föregående åren. Vid östra kusten har såsom vanligt sill- och strömmingsfisket varit vexlande utmed olika sträckor af kusten; utfallet af detsamma kan anses vara fullt medelmåttigt eller derutöfver. Laxfisket i östra kustens elfvar och i södra Östersjön har varit mindre gifvande, men i vestra kustens laxelfvar deremot bättre. De betydliga ålfiskena vid blekingska och skånska kusterna synas hafva lemnat en icke fullt medelmåttig afkastning. För sötvattenfisket synes det gångna årets väderlek, såvidt derom kan af ingångna underrättelser dömas, hafva varit öfvervägande fördelaktig. Fiskprisen hafva varit högre än någonsin och bidragit att utjemna afkastningen af smärre fångster.

Fonden för
fiskerinäringens befräm-
jande. Kongl. Maj:t har den 8 Februari 1900 utfärdat nådig kungörelse angående ändrade bestämmelser rörande fonden för fiskerinäringens befrämjande. Genom nådigt bref af samma dag har Kongl. Maj:t föreskrifvit, att af fonden finge tills vidare intill slutet af år 1900 tagas i anspråk: af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län för detta län 60 procent, af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Hallands län för detta län 15 procent samt af Landtbruksstyrelsen för öfriga län 25 procent, deri inberäknade de belopp, för hvilka låntagare inom de särskilda kretsarna redan svarade. Uti denna uppdelning af fonden har under år 1900 icke någon ändring skett.

Statsunderstöd
till vestkust-
fisket. För fiskeperioden 1900—1901 har statsunderstöd anvisats för rapporter rörande bohuslänska sillfisket.

För fiskhandelns befrämjande har äfven under år 1900 en agent med af- Fiskerient. löning af statsmedel varit anställd i Berlin.

Kongl. Maj:t har den 1 Juni 1900 utfärdat nådig kungörelse angående Belöningar för vilkoren för erhållande af statsbidrag till belöningar för dödande af sjelar. dödande af sjelar.

Under år 1900 hafva med af Riksdagen för ändamålet anvisade medel, Åtgärder för hvilka stälts till Landbruksstyrelsens förfogande, förut påbörjade åtgärder fortsatts utrotande af den s. k. trädgårdsnunnan inom Kalmar och Blekinge län. trädgårdsnunnan. Dessa åtgärder kunna för närvarande anses afslutade och arbetena för den närmaste tiden inskränka sig till observationer till förekommande af insektens förnyade uppträdande.

De vid landbruksinstituten vid Ultuna och Alnarp med gäfvomedel från Profningsaktiebolaget Separator inrättade profningsanstalter för maskiner och redskap inom landtbruket och dess binärningar hafva jemväl under år 1900 i enlighet med det för dessa profningar fastställda reglemente varit i verksamhet. stalter för maskiner och redskap för landbrukets behof.

Undersökningar med tuberkulin af ladugårdsbesättningar hafva jemväl under år 1900 fortgått, och har till följd af det större statsanslag, som under året stått till buds, något afbrott i undersökningarna ej, såsom fallet varit under de båda föregående åren, behöft ske. Undersökning med tuberkulin af ladugårdsbesättningar.

Till examinerade veterinärer hafva under år 1900 från Landbruksstyrelsen utdelats omkring 30,000 gram tuberkulin. Antalet undersökta djur har under samma år uppgått till omkring 63,000.

Kongl. Maj:t har den 9 November 1900 utfärdat nådig kungörelse angående vilkoren för erhållande af belöning för bemödanden till förekommande och hämmande af tuberkulos hos nötkreaturen samt genom nådigt bref till Medicinalstyrelsen och Landbruksstyrelsen af samma dag föreskrifvit de villkor, hvilka skola från och med ingången af år 1901 gälla i fråga om erhållande af sådan undersökning på statens bekostnad, hvarom i nådiga kungörelsen angående ersättning till examinerad veterinär, som på requisition af ladugårdsinnehafvare verkställt undersökning med tuberkulin af ladugårdsbesättning, den 4 November 1898 förmåles.

Såsom belöningar för bemödanden till förekommande och hämmande af tuberkulos hos nötkreaturen har under år 1900 tilldelats 20 ladugårdsinnehafvare ett belopp af 11,900 kronor.

Vid de under år 1900 hållna besigtningssmöten för prisbelönande af hästar hafva fastställda pris blifvit utdelade för 4,127 hästar, nemligen: 449 hingstar, 1,824 fölston och 1,854 unghästar, förutom de hästar, som af vederbörande

Stuteri-
väsendet.

nämnder prisbelönats med dertill af landsting och hushållningssällskap särskildt anslagna medel.

För statens hingstdepoter hafva under samma år inköpts från utlandet 2 hingstar, deraf 1 fullblodshingst, 2 unghingstar och 11 hingstfölar samt inom landet 5 hingstfölar eller tillhopa 20 hästar.

Nytt reglemente för den med statsmedel understödda hästpremieringen.

Kongl. Maj:t har den 23 November 1900 utfärdat kungörelse angående förnyadt reglemente för den med statsmedel understödda hästpremieringen.

Veterinärväsendet.

Kongl. Maj:t har den 27 April 1900 föreskrifvit att, i enlighet med vissa meddelade bestämmelser, en af Kongl. Maj:t dertill förordnad legitimerad veterinär skall jemväl för tiden från och med den 1 Juni till och med den 31 December 1900 hos Medicinalstyrelsen såsom ledamot handlägga och föredraga veterinärärenden.

Rikets allmänna kartverk.

Af rikets allmänna kartverk hafva under år 1900 utförts följande arbeten:

A. Geodetiska arbeten.

Triangelmätning af andra ordningen har utförts inom 90 qv.-mil af Vesterbottens län, 27 qv.-mil af Västernorrlands län, 12 qv.-mil af Jemtlands län, 6 qv.-mil af Kopparbergs län, 6 qv.-mil af Gefleborgs län och 19 qv.-mil af Västmanlands län eller ialles inom 160 qv.-mil.

B. Topografiska arbeten.

Fältnätning är utförd i skalan 1 : 50,000 öfver ett område af 50,87 qv.-mil, deraf 42,80 qv.-mil inom Jemtlands, 0,57 qv.-mil inom Västernorrlands samt 7,5 qv.-mil inom Gefleborgs län, och i skalan 1 : 100,000 af 6,97 qv.-mil inom Jemtlands län. Härigenom har mätningen af gradbladen Östersund och Åre samt de rekognosceringar å Ramsjö-bladet, som skola utföras i skalan 1 : 50,000, afslutats.

Dessutom hafva mindre områden inom Rödöns socken samt omkring Stugun i Jemtland blifvit uppmätta i skalan 1 : 20,000 till öfning för fältnätarelever.

Höjdmätning är verkställd inom Västernorrlands, Vesterbottens och Jemtlands län för kartbladen Östersund och Bräcke samt för vissa delar af bladen Åre, Åsele, Fredrika och Sollefteå.

Af generalstabens karta öfver Sverige i skalan 1 : 100,000 har under året utgifvits bladet Gefle och i skalan 1 : 200,000 bladet Hudiksvall.

C. Ekonomiska kartarbeten i södra och mellersta Sverige.

Stomkartan har blifvit sammansatt i skalan 1 : 20,000 öfver ett område af 22,7 qv.-mil inom Stockholms län samt i skalan 1 : 50,000 öfver 20 qv.-mil inom Jemtlands och Västernorrlands län.

Fältmätning i skalan 1:20,000 har utförts öfver ett område af 13,36 qv.-mil inom Södermanlands län.

Utgifningsarbetena hafva så fortgått, att karta öfver Ås härad af Elfsborgs län blifvit utgifven i 2 blad och karta öfver Marks härad af samma län i 4 blad.

D. Ekonomisk-topografiska arbeten i norra Sverige.

Fältmätning i förening med höjdmätning har utförts och omfattar i skalan 1:50,000 (utan stomkarta) 23,54 qv.-mil inom Jemtlands län samt i skalan 1:100,000 (å förut beredd stomkarta) 14,5 qv.-mil inom samma län.

Af kartan öfver norra Sverige i skalan 1:200,000 har under året utgifvits bladet Piteå.

Inom Östergötlands, Kalmar, Gotlands, Malmöhus, Skaraborgs och Verm-lands län hafva under år 1900 kartlagts 17,5 qv.-mil i skalan 1:50,000.

Geologiska un-
dersökning-
arna.

Revisionsarbeten för utgifvande af bergartskartor i skalan 1:200,000 hafva utförts inom Kalmar, Kronobergs, Blekinge samt Göteborgs och Bohus län.

För den geologiska öfversigtskartan hafva resor företagits inom Norrbottens och Vesterbottens län.

Från trycket hafva utgifvits:

- 1) geologisk karta i två blad öfver Blekinge län jemte beskrifning;
- 2) berättelse om en undersökning af mindre kända malmfyndigheter inom Jukkasjärvi malmtrakt och dess omgifningar, åtföljd af atlas; samt
- 3) tvenne uppsatser.

Kongl. Maj:t har den 14 April 1900 utfärdat kungörelse angående ändrad lydelse af 2 § i nådiga kungörelsen angående hvad iakttagas skall, då någon vill förvärfva tillstånd af Konungen till byggande i kungsådra, den 20 Oktober 1899.

Föreskrifter i
fråga om
förvärfvan-
de af tillstånd
till byggande i
kungsådra.

Från odlingslänefonden hafva under år 1900 lån beviljats till ett sammanlagdt belopp af 445,450 kronor.

Odlingslän.

Enligt uppgift af Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen hafva under år 1900 såsom fullbordade godkänts:

26 frostdikningsföretag, för hvilka kostnaden beräknats till 210,325 kronor, hvaraf såsom statsbidrag utan återbetalningsskyldighet åtnjutits 68,869 kronor 9 öre, och utgör den genom dessa företag afdikade arealen 2,126,39 hektar; samt

Fullbordade
frosta-
dik-
nings- och od-
lingsföretag.

21 odlingsföretag för en beräknad totalkostnad af 491,339 kronor 15 öre, till hvilka af statsmedel anvisats 395,330 kronor såsom lån, och utgör den genom dessa företag från vatten befriade eller eljest förbättrade arealen 5,660,08 hektar.

Försäljning af mindre krono-egendomar. Kongl. Maj:t har under år 1900 antagit afgifna köpeanbud å 26 till försäljning utbudna utarrenderade kronoegendomar, hvilka med ett taxeringsvärde af tillsammans 182,500 kronor betingat en köpeskilling af 420,951 kronor.

Dessutom äro för tillsammans 52,705 kronor försålda 57 jordområden tillhörande kronoegendomar, hvilka fortfarande skola utarrenderas, samt för 24,410 kronor 39 lägenheter tillhörande kronoegendomar, om hvilkas försäljning beslut är fattadt.

Skogshushållningsplaner. För 126 allmänna skogar hafva hushållningsplaner under år 1900 blifvit fastställda.

Kronoparker-
nas tillökning. För bildande af nya eller utvidgning af förut befintliga kronoparker hafva köp afslutats om 33,184 hektar 22 ar för en köpeskilling af 2,501,057 kronor 88 öre.

Statens skogs-
ingenjörer. Till enskilda skogsegares tjänst hafva jemväl under år 1900 varit anställda sex skogsingenjörer, hvilkas verksamhet tagits i anspråk vid 178 särskilda för-
rättningsställen under sammanlagdt 639 arbetsdagar.

Skogstorp i
Norrland. I enlighet med föreskriften i nådiga brefvet den 29 Maj 1891 angående upplåtelse åt enskilde af odlingslägenheter å kronoparker i Norrbottens län för bildande af skogstorp hafva under år 1900 kontrakt om ytterligare 38 dylika lägenheter blifvit upprättade, så att antalet skogstorp numera utgör 236.

Fridlysning af
vildt. Med anledning af särskilda underdåniga framställningar har Kongl. Maj:t förordnat:

den 8 Februari 1900, att inom Kristianstads och Malmöhus län all jagt efter stare skall vara förbjuden tills vidare intill utgången af år 1902;

den 14 April 1900, att inom Gotlands län all jagt efter tjäder skall vara förbjuden tills vidare intill år 1910;

den 20 i samma månad, att all jagt efter moripa skall vara förbjuden tills vidare intill utgången af år 1902;

den 27 i samma månad, att jagt efter elg skall inom Vesterbottens län under år 1900 och närmast följande två år vara tillåten endast under tiden från och med den 9 till och med den 15 September; samt

den 8 September 1900, att inom Norrbottens län all jagt efter rapphöns skall vara förbjuden intill utgången af år 1903.

Skadeinsekten
nunnan. Äfven under år 1900 hafva vidtagits åtgärder till fortsatt planmessigt bekämpande af skadeinsekten nunnan inom Södermanlands och Östergötlands län, ehuru åtgärderna ej behöft gifvas samma omfattning som år 1899. Dels har

afverkning af angripen granskog företagits, dels ock limning verkstälts å en ytvidd af tillsammans 1,880 hektar, fördelade å tre härjningsområden. Dessutom hafva utförts vetenskapliga undersökningar och iakttagelser rörande nunnan samt hennes fiender bland insekter och bakterier.

Kongl. Maj:t har den 20 Juli 1900, i anledning af samma års Riksdags beslut om inrättande af fjorton nya jägmästaretjenster, meddelat besämmelser angående förändrad revirindelning i norra distrikten.

Förändrad revirindelning i norra distrikten.

Kongl. Maj:t har den 8 Juni 1900 utfärdat kungörelse angående ändrad lydelse af §§ 5, 11 och 14 uti nådiga kungörelsen om begagnande af kronans jordegareandel i grufva den 20 Oktober 1899.

Föreskrifter rörande begagnande af kronans jordegareandel i grufva.

Den af Kongl. Maj:t den 10 Juli 1899 tillsatta komité för utredning, huruvida och i hvilket afseende ytterligare åtgärder måtte kunna vidtagas för beredande af tillfälle för mindre bemedlade arbetare att på landsbygden förvärfva sig egna hem, hvilken komité, sedan dess ledamot, förre öfveringenjören i Landtbruksstyrelsen J. H. Magnét under år 1900 aflidit, utgöres af häradshöfdingen O. H. L. Claëson, ordförande, samt ledamöterna bruksegaren G. Benedicks, direktören S. Palme, f. d. kaptenen H. F. A. E. Pantzarhielm, hemmansegaren P. G. Petersson i Fräntorp och lektoren P. P. Waldenström, har under år 1900 i sin helhet varit samlad mellan den 12 Februari och den 26 Mars, mellan den 16 Maj och den 1 Juni samt mellan den 11 och den 29 September. En underafdelning af komitén, bestående af dess ordförande samt ledamöterna Palme och Waldenström, har sammanträdt mellan den 5 November och den 3 December. Förslag till ifrågasatta bestämmelser angående egnahemslån af statsmedel, jemte utkast till komiténs betänkande och motivering till förslaget, har blifvit i hufvudsakliga delar uppsatt. Från länsstyrelserna och hushållningssällskapens förvaltningsutskott med flera infordrade upplysningar och uttalanden angående vissa komiténs arbete berörande förhållanden hafva under året inkommit och sammandrag deröfver uppgjorts. Studieresor hafva under året af ledamöter af komitén företagits dels till Norrland, dels ock till åtskilliga fiskelägen inom Blekinge skärgård, hvarjemte en ledamot med särskildt anslag af Kongl. Maj:t besökt England, Tyskland och Schweiz för studier angående arbetarnes bostadsförhållanden i dessa länder.

Egna-hemskomitén.

Den 9 Juni 1899 tillsatte Kongl. Maj:t en komité för utredning och undersökning beträffande de mera betydande vattenfall i landet, hvilka helt och hållet eller delvis kunde anses vara i statens ego. Till ordförande i komitén förordnades landshöfdingen A. G. Svedelius och till ledamöter utsågos kommandörkaptenen C. F. Ekermann, bruksegaren C. C:son Lindberg, borgmästaren O. V.

Vattenfalls-komitén.

Lundberg, grosshandlaren S. Nordström, kaptenen i Väg- och Vattenbyggnadskåren H. B. Richert samt statsgeologen F. V. Svenonius. Sedan bruksegaren Lindberg affidit har Kongl. Maj:t den 23 Februari 1900 förordnat disponenten V. H. S. Tham att vara ledamot i komitén. Komitén har under år 1900 sammanträdtt den 6, 9 och 21 Februari, den 12 Mars, den 30 April, den 1—4, 8—11 samt den 13 och 14 Maj, den 2 Juli, den 28 och den 29 September, den 3—13 Oktober samt den 16—22 November, hvarförutom en subkomité haft sammanträde den 1 December, och en afdelning af komitén den 7 December. För verkställande af den anbefalda utredningen hafva vattenskalor blifvit uppsatta och vattenobservationer anställda vid ett flertal af landets elfvar. Derjemte hafva undersökningar och vattenmätningar verkstälts vid ett stort antal kronan tillhöriga vattenfall öfver hela landet. Enligt af Kongl. Maj:t den 18 Maj lemnadt bemyndigande har komiténs sekreterare jemte af komitén utsedd sakkunnig person under året besökt Schweiz, Tyskland, Österrike-Ungern, Italien och Frankrike för att derstädes studera ej mindre gällande vattenlagar och deras tillämpning särskildt rörande tillgodogörande af vattenkraft för alstrande af elektrisk ström, än äfven den ställning, som frågan om elektrisk jernbanedrift för närvarande kan anses intaga, och om de hufvudvilkor, som med hänsyn till ett vattenfalls läge och krafttillgång anses böra uppställas för möjligheten att för sådan drift med fördel använda vattenkraft. Slutligen hafva fyra ledamöter af komitén jemte sekreteraren under Juli månad företagit en resa inom Norrbottens län för besigtigande af en del inom länet belägna vattenfall.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Stockholms slott den 17 Januari 1901.

Under Hans Maj:ts
Min allernädigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF.

L. ANNERSTEDT